

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 128, ЧИСЛО 20, П'ЯТНИЦЯ, 14 ТРАВНЯ 2021 РОКУ

1893

Vol. 128, No. 20, FRIDAY, MAY 14, 2021

\$2.00

Медведчуку і Козаку оголошено підозри

КИЇВ. – 11 травня народним депутатам від партії „Опозиційна платформа – за життя“ Вікторові Медведчуку і Тарасові Козаку оголошено підозри за трьома епізодами, уточнили на брифінгу голова СБУ Іван Баканов і Генеральний прокурор Ірина Венедіктова. Їхні дії класифікували за статтями „державна зрада“ і „готування до розграбування національних цінностей на окупованій території“.

Перший епізод стосується розробки родовища „Глибока“ на шельфі Чорного моря. В. Медведчук та Т. Козак, за версією слідства, вступили у попередню змову з високопосадовцем уряду Росії для видобутку там корисних копалин.

„Поясню, про що мова: після анексії півострову, окупанти розпочали таку собі „націоналізацію“ підприємств, ресурсів та іншого майна. Стартував процес незаконної перереєстрації юридичних осіб. І українські політики долучаються до розробки родовища на окупованій території та фактично допомагають державі-агресору, яка це родовище і забрала“, – розповів голова СБУ І. Баканов.

На брифінгу продемонстрували аудіозаписи розмов, на яких обговорюються деталі перереєстрації київського Товариства „Нові проекти“ у Росії та отримання ним договорів і ліцензій за російським законодавством.

Другий епізод щодо підозр депутатам стосується передачі спецслужбам Росії даних, що містять державну таємницю. „Цей епізод стався у серпні 2020 року. В.Медведчук направив Т.Козаку, котрий тоді перебував на території Росії, секретні дані про розташування прихованого військового підрозділу Збройних сил України, його особовий склад, бойову підготовку. Інформація передбачалася для спецслужб Російської Федерації“, – сказав І. Баканов.

Третій епізод стосується розробки антиукраїнського проекту „Промінь“. „На перший погляд, мова йде про створення організації, котра буде тісно опікуватися українцями, що їдуть працювати та навчатись в Росію. Але справжня мета – створення інфраструктури впливу на користь Росії. А вже через механізми цього „Променя“

(Закінчення на стор. 11)

Ентоні Блінкен відвідав Україну

Державний секретар США Ентоні Блінкен (другий справа) під час зустрічі у Києві. (Фото: Офіційне представництво Президента України)

КИЇВ. – Державний секретар Сполучених Штатів Америки Ентоні Блінкен 6 травня відвідав з візитом Україну. Президент України Володимир Зеленський обговорив з Держсекретарем США ситуацію на Донбасі, питання деокупації Криму, міжнародний порядок денний та реформи в Україні.

В. Зеленський наголосив, що ця візита є важливим сигналом для Європи і для Російської Федерації, адже відбувається в той час, коли біля кордонів України збільшилася військова присутність Росії й була

(Закінчення на стор. 11)

Президент України поклав квіти

Президент Володимир Зеленський біля Дзвону пам'яті. (Фото: Офіційне представництво Президента України)

МІЛОВЕ, Луганська область. – Під час робочої поїздки до Луганської області 8 травня Президент Володимир Зеленський відвідав Меморіальний комплекс „Україна – визволителям“ у селищі Мілове, де у братській могилі поховано 2,814 воїнів.

Він поклав квіти до Вічного вогню та вшанував загиблих у боях за рідну землю, оглянув Дзвін пам'яті на території меморіалу. Це перший з чоти-

рьох дзвонів, встановлення яких В. Зеленський ініціював рік тому. Чотири дзвони в Міловому, на Закарпатті, в Донецьку та Сімферополі символізуватимуть пам'ять про загиблих та примирення між країнами – учасницями Другої світової війни.

Президент спілкувався з місцевими мешканцями та привітав їх з Днем перемоги над нацизмом. (Офіційне представництво Президента України)

Корабель США в Одесі

ОДЕСА. – У порт Одеси 10 травня зайшов перший цього року корабель Берегової охорони США „Hamilton“. Його командир Тімоті Кронін під час брифінгу на причалі Одеського морського вокзалу зауважив, що метою візиту є підтриман-

ня стабільності в Чорноморському регіоні, підтримка України як партнера. Свою промову він завершив привітанням українською мовою: „Слава Україні“.

(Закінчення на стор. 11)

Корабель США „Hamilton“ у порту Одеси. (Фото: Радіо Свобода)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Про розвиток заповідника „Бабин Яр“

КИЇВ. – Під головуванням Прем'єр-міністра Дениса Шмигала 29 квітня відбулося перше засідання Організаційного комітету з питань перспективного розвитку Національного історико-меморіального заповідника „Бабин Яр“. За рішенням комітету Міністерство культури та інформаційної політики, Український інститут національної пам'яті має за участі всіх зацікавлених сторін забезпечити проведення громадського й експертного обговорення Концепції комплексного розвитку Бабиного Яру з розширенням меж заповідника „Бабин Яр“. Цьогорічною датою проведення жалобних заходів у зв'язку з 80-ми роковинами трагедії Бабиного Яру визначено 6 жовтня. (Урядовий портал)

■ Уряд допоміг підприємцям

КИЇВ. – Перші 200 млн грн. були спрямовані для виплат державної допомоги фізичним особам-підприємцям і найманим працівникам, які постраждали від посиленних обмежень у „червоних“ карантинних зонах. Про це повідомив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль під час чергового засідання уряду 28 квітня. Було подано вже понад 300 тис. успішних заявок на допомогу від держави в розмірі 8 тис. грн. Д. Шмигаль наголосив, що всі виплати будуть здійснені в повному обсязі. (Урядовий портал)

■ Передали Україні списки на обмін

КИЇВ. – Членкиня української делегації в Тристоронній контактній групі щодо Донбасу, учасниця гуманітарної підгрупи Тетяна Іванова 9 травня повідомила: „Українська сторона передала списки на обмін полоненими ще пів року тому. Весь цей час Україна наполягала на тому, щоб нам так само дзеркально були надані списки з боку окупованих територій Донбасу. Дуже довго ці списки не передавались, і у квітні ми все-таки ці списки отримали. Зараз йде робота з цими списками, вони уточнюються, з ними працюють. Ще рано говорити, скільки осіб ми передамо і скільки отримаємо, тому що тільки почалася робота з цими списками“. (Українська правда)

■ Кораблі Росії перешкоджали маневрам

ОДЕСА. – Російські судна намагалися перешкодити спільним навчанням американського й українського кораблів у морі біля Одеси 8 травня, повідомила Державна прикордонна служба України. Кораблі прикордонних відомств США й України на переході морем відпрацювали злагодженість дій у міжнародній тактичній групі. У навчаннях брали участь флагман Морської охорони Держприкордонслужби „Григорій Куроп'ятников“ і корабель Берегової охорони США „Hamilton“. Дії партнерів пильно відстежували та супроводжували своєю присутністю два прикордонних сторожових кораблі Росії проекту „Охотнік“, які небезпечно маневрували і намагалися штучно звузити зону маневру для українського й американського кораблів, не відповідаючи на виклики на зв'язок по каналах міжнародної морської безпеки. (Радіо Свобода)

■ Заснували премію ім. Бориса Патона

КИЇВ. – 6 травня Президент Володимир Зеленський підписав закон про державні нагороди України, який перейменує Державну премію України в галузі науки і техніки на Національну премію України ім. Бориса Патона задля увічнення пам'яті видатного українського вченого та організатора науки, державного та громадського діяча, Президента Національної Академії Наук України, директора Інституту електроварування ім. Є. О. Патона, Героя України академіка Бориса Патона, а також відзначення на державному рівні діячів науки за значний внесок у розвиток української наукової сфери. Законом запроваджується нова номінація Державної премії України в галузі освіти – фахова передвища освіта. (Офіційне інтернет-представництво Президента України)

Звернення Президента України з нагоди Дня пам'яті та примирення

Шановні громадяни!

Ми живемо у світі, де існує понад сім тисяч різних мов. Але є одна, особлива, яка щороку 8 травня, у День пам'яті та примирення, об'єднує багато народів світу. Коли ми плачемо однією мовою. Коли ми мовчимо однією мовою. Це мова безмежної шани й поваги до пам'яті про мільйони людей, які загинули у Другій світовій війні.

Сьогодні ми вклоняємось перед усіма, хто захищав від нацизму рідну українську землю, захищав світ, перед усіма, хто загинув у роки Другої світової війни. Ветерани, які протидіяли нацистам, підпільники, військовополонені, оstarбайтери, бранці концтаборів, діти війни, цивільне населення та кожен, хто постраждав від нацистської окупації.

У 1945 році, в ніч з 8 на 9 травня, планета зустріла першу хвилину миру. На одну хвилину людство чекало шість років. Або майже 3 мільйони 160 тисяч хвилин Другої світової війни. Коли в кожну з цих хвилин на планеті гинули десятки людей. Гинуло щонайменше 20 людей щохвилини. І тому ця мить мала таке значення. Це було падіння режиму, який стояв на шляху людства до подальшого фізичного існування як такого. Це була капітуляція режиму, який загороджував людству шлях у світ без антисемітизму, ксенофобії, расизму й нетерпимости.

За квиток у цей світ наші предки заплатили понад вісім мільйонів. Понад вісім мільйонів людських життів. Понад вісім мільйонів загиблих українців. Більше, ніж населення Києва, Одеси, Харкова, Львова та Дніпра разом узяті.

Шість років війни. 2,194 доби війни. Вибухи, постріли, окопи, поранення, голод, бомбардування, бльокади, масові розстріли, каральні операції, окупація, концтабори, газові камери, жовті зірки,

гетто, Бабин Яр, полон, примусові роботи. Вони загинули за те, щоб кожен із нас знав, що означають ці поняття, з книжок, а не з власного досвіду. Бачив це в кіно, а не на власні очі. Вони загинули за квиток у майбутнє для нас, для своїх дітей та онуків. І сьогодні діти й онуки мають знати це. Пам'ятати це. Цінувати це. Дякувати за це. Сьогодні. Завтра. І все своє життя.

Саме тому щороку ми згадуємо найстрашнішу катастрофу в історії людства. Щороку говоримо про її жахливі наслідки. Щороку разом з усім цивілізованим світом кажемо: ніколи знову.

Якщо на мить уявити неможливе й припустити, що людству дали змогу змінити свою історію один раз, позбутися одного періоду, я впевнений, що всі люди на Землі обрали б єдиний варіант: уникнути та не допустити Другої світової війни.

На жаль, ми не можемо цього зробити. Не можемо уникнути війни в минулому. Але можемо й маємо зробити все, щоб ніколи не допустити нової війни в майбутньому.

Сьогодні весь світ та всі світові лідери мають показувати, що людство вивчило урок 1939-1945 років назавжди. Усвідомлює наслідки війни й не допустить подібного ніколи знову.

Чи не настав час поставити крапку в цьому питанні? Чи не настав час у практичному плані довести відданість гаслу Never again?

Чи не настав час людству змінити формулювання й говорити не „Друга світова війна“, а „Друга й ОСТАННЯ світова війна“? Не давати шансу та ймовірності нової війни навіть на вербальному рівні. Наповнити мільйони шкільних підручників з істо-

(Закінчення на стор. 11)

Уроки історії – важливі

8 травня, у 76-ту річницю завершення Другої світової війни в Європі, Світовий Конгрес Українців (СКУ) разом з міжнародною спільнотою вшанували пам'ять мільйонів жертв та вклонилися у вічній подяці тим, хто віддав життя за вільний світ.

Друга світова війна, яка розпочалася у 1939 році з нацистсько-радянського вторгнення та розчленування Польщі, стала найжорстокішою війною в історії людства. Її ціна не піддається підрахунку: тільки в Україні було втрачено понад 8 млн. життів, понад 2 млн. осіб були примусово вивезені. Сьогодні ми віддаємо шану мільйонам українців та українок, які відважно воювали у Другій світовій війні, в тому числі, понад 250 тис. українців, які служили у збройних силах Польщі, Франції, Британії, США, Канади. Ми у вічному боргу перед ними.

Опинившись між тоталітарними та смертоносними імперіями Гітлера та Сталіна, український народ мужньо боровся з обома окупаційними режимами. Завершення Другої світової війни не принесло миру та свободи Україні. Натомість, сталінський режим приніс пригноблення та тиранію

Україні та багатьом іншим поневоленим народам Східної Європи.

Сьогодні народ України знов змушений боротися за свою землю та свободу, коли Росія намагається підкорити Україну імперській владі. Росія, сьогоднішній агресор, використовує символи Другої світової війни для виправдання та уславлення окупації Криму та вторгнення на український Донбас. Через фінансовані державою кампанії на кшталт „Безсмертного полку“ Росія відбілює жахливі злочини радянського комунізму та утверджує культ сталінської перемоги у Другій світовій війні, використовуючи цю пропаганду для розпалення війни на Донбасі.

„Вшановуючи мільйони жертв Другої світової війни та пам'ять тих, хто боровся за вільний світ, СКУ закликає міжнародну спільноту визнати уроки історії. Недавня ескалація російської агресії знов довела, яким крихким може бути мир, – зазначив Павло Грод, президент СКУ. – Ми не повинні намагатися задобрити сучасного тирана, який пробує відбудувати Російську імперію та радянську „тюрму поневолених народів“.

СКУ

Судівництво відлякує інвесторів

КИЇВ. – Судова реформа залишається ключем для всього порядку денного реформ в Україні та найважливішим фактором її економічного розвитку, оскільки вже не загальна корупція, але саме вади судової системи є головним фактором, який стримує та відлякує інвесторів від вкладення грошей в Україну. Про це 9 травня заявив посол ЕС в Україні Матті Маасікас.

„Судова реформа – серед головних речей, які все ще треба змінити в Україні на її шляху до Європи та наближення до ЕС. Судова система не була реформована в Україні за всі 30 років її Незалежності. Опитування серед представників бізнесу, що працюють в Україні, або цікавляться

Україною, говорять, що вже не корупція, але недосконала судова система є першим фактором, який відлякує потенційних інвесторів та примушує їх сумніватися, чи інвестувати гроші в Україну“, – сказав дипломат.

5 травня Венеційська комісія оприлюднила висновок щодо законопроектів про реформу головного суддівського органу країни – Вищої ради правосуддя. Висновок Венеційської комісії, в цілому, вітає цю законодавчу ініціативу, але містить рекомендації, як посилити контроль за дотриманням суддівської етики та доброчесності серед суддів та органів судової влади України.

Укрінформ

Чому Україна на роздоріжжі?

У серпні 2013 року я отримав од Левка Лук'яненка рецензію на мою статтю „Система, або де криються причини наших невдач“, перший варіант якої побачив світу ще 2004 року і яку згодом пердрукували багато видань. На мою думку, лист Л. Лук'яненка досі не втратив актуальності. Позиція людини, яку за прагнення волі власній державі було засуджено до смертної кари, а потім багаторічного ув'язнення, нині, в умовах російсько-українського мілітарного протистояння, викликає особливу повагу.

Олег К. Романчук

Левко Лук'яненко

Розмірковуючи над долею України, шукаю відповіді на безупинні питання: чому Україна на роздоріжжі? Чому вона не долає імперську спадщину і не прямує широким шляхом до вершин людської цивілізації?

У пошуках відповіді натрапив на цікаву статтю розумного українця – одного з тих, хто творить українську ідеологію, яка витісняє з голів постколоніальної нації московську антиукраїнську ідеологію і наповнює ті голови новою, патріотичною українською думкою.

З великим задоволенням прочитав статтю Олега Романчука. За ці роки стаття зовсім не застаріла, бо вона – не інформація на щодень, а розмірковування над історичним шляхом України. Цей шлях має глибинні пружини, що зформовані потужними силами, які в основному приховані. Вони не міняються швидко. Зрозуміння і виявлення їх – важка інтелектуальна праця. Для нації вкрай важливо мати таких людей, які спроможні проникати своїм розумом у глибинні причини соціальних процесів нації, аби доказово формувати світогляд народу в напрямку найефективнішого захисту національних інтересів.

Такі люди – це одиниці, що в сукупності становлять політичну еліту нації. Поки що в Україні вони не зформовані в окрему корпоративні ланку, що відчуває відповідальність за долю нації і народ ще її не визнав за свого авторитетного керманіча. Цих особистостей збільшується. Народ не звик довіряти вченим, бо вони в минулі сторіччя часто служили чужій владі.

Пан Романчук поставив питання і на них відповів. Засновок його міркувань: система – сильна. Потрібно було зруйнувати систему в перші кілька місяців після проголошення незалежності. Її не зруйнували тому що націонал-демократи не змогли висунути одного керманіча; були романтиками і захоплювалися звуками гімну та „Червоної калини“, в той час як номенклатура ділила заводи, фабрики, банки; не здійснили люстрацію, як у Прибалтиці; не судили комуністичну репресивну машину за злочини.

Розгляну закиди О. Романчука не на виправдання, а на пояснення з рівня моєї безпосередньої участі в тих подіях та причетності до законодавчої влади.

О. Романчук каже про боротьбу старої системи з новою силою – націонал-демократією, а в дійсності вельми швидко на українському політичному полі з'явилася третя сила – глобалізм. Тож тепер мусимо аналізувати співвідношення трьох сил: українства, російського імперіялізму і глобалізму. І на 22-му році незалежності не покидає почуття про завзяті перегони цих трьох сил. Здається, що десь попереду є невидима точка, до якої кожна з трьох сил намагається з найбільшим напруженням усіх сил добігти першою. Добігти першим означає перемогти. Добіжить першим українство – запанують українці у рідній сторонці. Добіжить московство – Україна перетвориться в Московську колонію. Добіжить глобалізм – Україна перетвориться в новий Ізраїль.

Щоб спрогнозувати переможця, слід розглянути, як відбувається змагання, хто на що опирається, динаміку зміни сил кожного із гравців у найближчі рік-два, за 10, за 20 років? Це завдання для української патріотичної еліти. А я розгляну статтю пана О. Романчука.

Стаття має назву: „Чому Україна й далі блукає між трьома соснами: комунізмом, демократією та націоналізмом“.

Справді, чому?

О. Романчук бачить причину в збереженні советської системи. І для початку замість вступу наводить надруковану газетою „Вечірній Київ“ 1992 року „Сповідь надлюдяни“. У цій сповіді нахаба заявляє українцям: „За мною – гігантська непереможна сила КПРС, КГБ, МВД, Мінфін, Мінторг, уряд, прокуратура і всілякі верховні ради – це лише важелі в наших руках... Ви думаєте, що ми піклуємось про вас, щоб ви були ситі, одягнуті, взуті? Та плювати нам на вас!“ Я бачив листівку з цим текстом...

Для відповіді на питання, що в заголовку статті, автор поділив текст на уривки, виділивши їх реченнями, що відповідають змістові уривків: драма української нації, Україна – як кланове товариство з красивою назвою, ця система ефективно проводити реформи не буде, Україна – надто велика ставка в геополітичній грі, „хто вбиває поодиноці всіх найкращих українців, в Україні створено систему кругової поруки – не здавати своїх, у цій системі всі заручники“ (Г. Омельченко), поглинання України триває. І на закінчення: у той час, як Чорновіл водив нас на мітинги, де ми співали „Ой, у лузі червона калина“, комсомольські функціонери захоплювали банки, приватизували заводи, тепер вони багаті люди, вони – впливові, вони можуть диктувати моду.

Драму української нації О. Романчук пояснює створеною 1917 року системою. Він наводить слова Сергія Параджанова: „Сталін, Берія, Суслов – що вони без системи? Система – кат, Систему прощати немає у нас права...“ У цих пророчих словах, – каже О. Романчук, – суть драми української нації, яка простодушно вибачила зловорожій системі“.

Правильно. Тільки не повно. І тому залишається почуття недовершеної відповіді. Система – це система влади. Але чого вона така виникла? Хто її створив? „Коли революціонери 1918 року пролили в Петрограді на бруківку Литейного проспекту першу робітничу кров, тоді система остаточно оформилась як насильство революціонерів над народом“. Ці питання потребують повнішої відповіді.

Очевидно, О. Романчук знає, хто і як формував соціалістичну ідеологію та що таке пролетарський інтернаціоналізм. Обравши стиль загальників, він достатньо говорить людям такого як він інтелектуального рівня. Я ж бачу завдання української інтелігенції передусім у збільшенні знань народу. Йому треба казати конкретніше. З конкретики йому легше зробити висновки, які допоможуть зорієнтуватися у виборах депутатів рад, за кого голосувати.

Тепер щодо простодушності української нації, яка „вибачила“ зловорожій системі. Тобто якби нація не вибачила, „не простила системі“, як сказав С. Параджанов, то мала б її усунути, знищити. Така постанова питання означає, що нація знала суть системи і мала змогу її усунути, але через свою душевну доброту необачно простила системі її злочини.

По-перше, імперська комуністична система була закритою. Через відсутність інформації про неї, кожен мав про неї уявлення з особистого досвіду, тобто вкрай обмежених масштабів, отже системи майже не знав.

По-друге, позаяк розвиток відбувався мирним способом і комуністи голосували за самостійність, то як могла зформуватися сила без них для знищення системи очевидячки ув'язненням злочинців?

Факт, що українці добродушна нація, беззаперечний. І це добре, бо з огляду на благо добрих, людських, гуманних взаємовідносин між людьми добродушність, щирість, правдивість, співчутливість сприяють гуманізації суспільства і забезпечують людям найкомфортніше життя. Не ненависть і бажання зла ближньому, а любов і бажання йому щастя – це український суспільний ідеал.

У наступному параграфі статті О. Романчук шкодує, що не відбувся Нюрнберзький процес над системою. І наводить слова Володимира Буковського (мого співкамерника по Володимирській-на-Клязьмі в'язниці): „Треба було ще тоді (йдеться

(Закінчення на стор. 10)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Провокаційні листівки на Закарпатті

УЖГОРОД. – Служба безпеки України 9 травня викрила злочинців, які поширювали антиугорські листівки на Закарпатті. Ними виявилися троє місцевих мешканців, двоє з яких – переселенці з Луганська. І діяли вони на замовлення російських кураторів. Вони погодилися на підривно діяльність, за здійснення якої отримали 500 дол. Злочинці розклеїли листівки з погрозами угорській національній меншині в місті Берегово Закарпатської області, а щоб надати „особливого забарвлення“ цій акції, російські куратори попросили зробити це напередодні травневих свят. (Українська правда)

■ Про товар – державною мовою

КИЇВ. – Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів 7 травня зауважила, що, відповідно до закону „Про забезпечення функціонування української мови як державної“, інформація про товари та послуги на території України має надаватися державною мовою. З 16 січня цього року в Україні набула чинності стаття 30 закону, в якій зазначено, що мовою обслуговування споживачів в Україні є державна мова. Відтак, інформація про товари та послуги на території України має надаватися українською. Всі виробники, а також виконавці та продавці, зобов'язані надавати споживачам інформацію про свої товари, роботи чи послуги державною мовою. Українською має подаватися інформація на цінниках, в інструкціях, технічних характеристиках, маркуванні, квитках, меню тощо. У разі порушення прав на отримання інформації українською мовою можна звернутися до Управління захисту споживачів. (Укрінформ)

■ Присвоєно звання „Мати-героїня“

КИЇВ. – 9 травня, у День матері, Президент України Володимир Зеленський підписав указ „Про присвоєння почесного звання „Мати-героїня“ для 1,019 українським жінкам за материнську самовідданість, зразкове виховання дітей та забезпечення умов для їхнього всебічного розвитку. Почесне звання отримали матері, які виховали до восьмирічного віку п'ятьох і більше дітей. (Укрінформ)

■ Відкрилася виставка „Шляхами війни“

ХЕРСОН. – 7 травня відкрилася виставка картин „Шляхами війни“, на якій представлені твори херсонських художників-фронтовиків Івана Ботька та Бориса Лавриненка. Загалом у колекції Херсонського обласного художнього музею зберігаються 70 творів Б. Лавриненка (1918-1985). Він народився у Конотопі, навчався у Київському художньому училищі прикладного мистецтва. З олівцем у руці пройшов усю війну простим солдатом, замалював бої за Київ, Краків, Прагу, Дрезден, Берлін, повсякденні військові будні. Також на виставці представлені роботи Івана Ботька (1914-1990), який народився у Нью-Йорку, в родині українських емігрантів, які на початку 1920-их років повернулися на Херсонщину. І. Ботько був мінометником. Після війни закінчив Одеське художнє училище і почав працювати в Херсоні. (Укрінформ)

■ Відкрито музей модернізму

ЛьВІВ. – 9 травня урочисто відкрили Музей модернізму. Це нова експозиційна локація Львівської національної галерії мистецтв, яка об'єднала мистців історичного авангарду та високого модернізму – від початку минулого століття і до сьогодення. „Львівський модернізм різко відрізняється від того, що діялося в 1920-1930-их роках в центральній і східній Україні. Галичина була тоді ще інтегрована в загальноєвропейські процеси, – сказав директор Львівської галерії мистецтв ім. Бориса Возницького Тарас Возняк. – Ми експонуємо шість основних осередків у мистецтві по Україні, й один з дуже знакових – це саме львівський“. (Укрінформ)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Росія висилає дипломатів США

ВАШІНГТОН. – 15 квітня США запровадили щодо Росії новий великий пакет санкцій, який передбачає видворення з країни 10 російських дипломатів. 12 травня до Міністерства закордонних справ Росії був викликаний заступник Посла США в Росії, якому вручили ноту про видворення з країни десяти співробітників дипломатичної місії. Крім того, найближчим часом буде юридично оформлене рішення про заборону дипломатичним місіям США винаймати адміністративно-технічний персонал з громадян Росії і третіх країн. (Укрінформ)

■ США не бойкотуватимуть Олімпіаду

ВАШІНГТОН. – Державний департамент заперечив 4 травня, що США застановаються над можливістю разом зі своїми союзниками бойкотувати Олімпійські ігри в Пекіні в 2022 році через порушення людських прав Китаєм. Раніше того дня представник департаменту натякнув, що США дискутуватимуть із своїми партнерами чи брати участь в Олімпіаді. Деякі республіканці тиснуть на адміністрацію Президента Джо Байдена, щоб бойкотувати ці ігри через бруталне придушення людських прав у Гонг-Конгу і жорстоке переслідування уйгурських мусульман в західній провінції Хінджіанг. („The Hill“)

■ Оголошено день жалоби

КАЗАНЬ. – 12 травня у Татарстані оголошено день жалоби, всі школи закриті. 11 травня в місті стався напад на школу із застосуванням вогнепальної зброї. Загинули дев'ять осіб – семеро школярів і дві вчительки. Кілька поранених залишаються в лікарнях в дуже тяжкому стані. Підозрюваний 19-річний Ільназ Галявієв затриманий. Раніше він навчався в цій школі, за даними влади, у І. Галявієва була легально зареєстрована рушниця. (Радіо Свобода)

■ Помер „батько євро“

СІЕНА, Італія. – Професор-емерит Колюмбійського університету Роберт Мандел, видатний економіст, якого вважали інтелектуальним батьком євро, помер в своєму італійському домі 4 квітня на 89-му році життя. Народжений в Канаді, він спочатку там вивчав економіку й слов'янські студії, а відтак здобув докторат з економіки в США у Масачусетському інституті технології. Він отримав Нобелівську премію з економіки в 1999 році. Його дослідження поклали теоретичні основи для заснування євро, яке того року прийняли 11 європейських країн. Р. Мандел теж проповідував вільні ринки, відкрити торгівлю та обмежену владу. Він зосереджувався на зниженні податків, щоб заохотити виробництво товарів і сферу послуг. Президент Рональд Рейган прийняв цю філософію у формі знижених податків і контролі інфляції, що привело у 1984 році до найбільшого економічного росту країни за три десятиліття. У 2008 році Р. Мандел розкритикував плян новообраного Президента Барака Обами піднести податки. („Bloomberg News“)

■ Засудили активіста Гонг-Конгу

ГОНГ-КОНГ. – Активіст за демократію Джошуа Вонг був засуджений 6 травня на 10 місяців тюрми за участь в несанкціонованому вічу в річницю кривавого придушення Китаєм руху за демократію на Майдані Тіяннань в Пекіні в червні 1989 року. Тоді до 1 млн. осіб демонстрували впродовж шести тижнів за демократію. Комуністичний Китай ніколи не подав повного числа смертей на Майдані і забороняє будь-які згадки про ці події. Щороку в Гонг-Конгу відбувалося величне відзначення річниці цих подій. Минулого року воно було заборонене через пандемію. Все ж такі десятки тисяч осіб прийшли на віче. 24-річний Дж. Вонг вже раніше був засуджений до майже півтора року ув'язнення. Цей новий термін є додатковим. Коли Британія передала Гонг-Конг Китаєві в 1997 році, був створений Основний закон для захисту певних елементарних свобод мешканців Гонг-Конгу. Але Пекін розпочав сильний тиск в 2020 році, щоб обмежити ці права. („BBC“)

НІКОЛИ ЗНОВУ

В Україні відзначили День перемоги над нацизмом

КИЇВ

9 травня в Україні відзначали День перемоги над нацизмом. А в день набуття чинності акту капітуляції нацистської Німеччини – 8 травня – Україна разом із іншими країнами Європи та світу відзначала День пам'яті та примирення.

Основні заходи 9 травня у Києві відбувалися традиційно в Парку вічної слави. Народні депутати, урядовці, кияни принесли квіти до пам'ятника на могилі Невідомого солдата.

За результатами опитування фонду „Демократичні ініціативи“ ім. Ілька Кучеріва та соціологічного служби Центру Разумкова 41 відс. опитаних вважають, що в Україні необхідно відзначити дві дати: День пам'яті та примирення (8 травня) і День перемоги над нацизмом (9 травня)

Натомість 31 відс. українців вважають, що потрібно святкувати лише 9 травня. Ще приблизно 9 відс. підтримали ідею вшанувати тільки День пам'яті та примирення 8 травня.

Загалом в Україні 8 і 9 травня відбулося понад 600 масових заходів, у яких узяли участь понад 40 тис. людей. Щорічно на 9 травня у столиці проводили започаткований у Росії марш „Безсмертного полку“ – хода із портретами, як кажуть

учасники, „дідів, які воювали“. Неодноразово цю ж акцію супроводжували поліцейські. Цього року таких маршів не було. Втім, кілька різних груп людей все ж намагалися влаштувати організовану ходу до „вічного вогню“. Віктор Медведчук із соратниками по фракції ОПЗЖ Вадимом Рабінюком, Юрієм Бойком і Сергієм Львовичем влаштували автопробіг ретро-автомобілів вулицями Києва, опівдні розпочався марш проти фашизму „Вони не пройдуть“, який організували активісти молодіжної організації партії ОПЗЖ „Патріоти – за життя“ на чолі з народним депутатом Іллею Кивою.

Посадник Києва Віталій Кличко разом із військовими Збройних сил України вшанували пам'ять полеглих під час Другої світової війни і привітали ветеранів із Днем перемоги над нацизмом. Захід „Пам'ятаємо, перемаємо!“ традиційно відбувся на території Музею історії України у Другій світовій війні.

Наразі у Києві мешкає понад 52 тис. людей, яких торкнулася та страшна війна – це і ветерани, і члени їхніх родин, члени родин загиблих воїнів.

(Закінчення на стор. 5)

Свято на території Музею історії України у Другій світовій війні. (Фото: Геннадій Мінченко, Укрінформ)

Відзначили річницю звільнення від більшовиків

КИЇВ. – 10 травня у місті відзначили 101-шу річницю звільнення від більшовицької армії та вшанували пам'ять Польсько-українського товариства зброї.

У церемонії взяли участь представники Збройних сил України, Українського інституту національної пам'яті, Міністерства закордонних справ України, Державної служби етнополітики та свободи совісті, Польського інституту в Києві, а також представники громадськості. Перша частина заходу відбулася біля пам'ятника „Старшина Армії УНР – уродженцем міста Києва“, а друга – на могилі воєнків Війська Польського на Байковому цвинтарі.

„Звільнення української столиці від більшовиків – це унікальна подія, тому що це останній вступ регулярних українських військ до столиці, останній контроль української столиці українцями перед остаточним падінням україн-

Урочисті заходи, присвячені 101-річчю звільнення української столиці від російських більшовиків. (Фото: Євген Котенко, Укрінформ)

ської державності і остаточною окупацією українських територій росіянами“, — розповів начальник відділу Українського інституту національної пам'яті Павло Подобед.

Укрінформ

В Ужгороді відзначили День пам'яті та примирення. (Фото: Сергій Гудак, Укрінформ)

В Україні відзначили...

(Закінчення зі стор. 4)

В. Кличко наголосив, що потрібно пам'ятати подвиг усіх, хто боровся за мир на нашій землі, за перемогу над нацизмом, і пам'ятати ті страшні уроки історії, аби більше не допустити таких трагедій. (Укрінформ, Радіо Свобода)

ХАРКІВ

Тисячі харків'ян взяли участь у покладанні квітів до Меморіалу слави під час вшанування пам'яті загиблих у Другій світовій війні. Учасники заходу – представники ветеранських організацій, міської влади, духовенства, пересічні громадяни – зібралися організованими групами з дітьми та онуками.

Люди тримали національні прапори України і прапори міста Харкова, фотографії рідних, які загинули під час війни. На портретах не було заборононої комуністичної символіки.

На площі Свободи у центрі міста була виставка військової техніки, розставлені святкові столи: земляків, передусім, ветеранів війни та праці, пригощали солдатською кашею. (Укрінформ)

УЖГОРОД

У місті до Дня пам'яті та примирення відкрили меморіал „Дзвін перемоги“. Його встановили за проектом меморіальних символів, який ініціював Президент Володимир Зеленський. „Це один із чотирьох дзвонів всеукраїнського меморіалу. На Закарпатті – Дзвін перемоги, адже саме тут завершилося визволення нашої країни від ворожих окупантів. Він стане важливим елементом патріотизму, нашого прагнення до перемоги і безмежної поваги до захисників“, – сказав голова Закарпатської обласної адміністрації Анатолій Полосков.

Очільні області, представники місцевої влади, правоохоронці та військовці поклали квіти до пам'ятників „Україна – визволителям“ та „Добровольцям Закарпаття – учасникам Другої світової війни“. (Укрінформ)

Коронавірус: щеплення населення триває

Зараження коронавірусом станом на 12 травня: у світі захворіли 160,409,776 осіб, померли 3,333,728 осіб, одужали 138,201,737 осіб; у США захворіли 33,550,115 осіб, померли 596,946 осіб, одужали 26,558,138 осіб; в Україні захворіли 2,129,073 особи, померли 46,987 осіб, одужали 1,797,136 осіб.

* * *

Україна отримала 11 травня позику Світового банку 90 млн дол. в рамках ініціативи справедливого розподілу вакцин від коронавірусу у світі. Ці гроші виділені для нового проекту „Екстрене реагування на COVID-19 і вакцинація в Україні“, який, зокрема, передбачає відшкодування витрат Національної служби здоров'я на вакцинацію 10 млн осіб. Проект підтримує розгортання програми вакцинації пріоритетних груп населення і посилює можливість сектору охорони здоров'я України у запобіганні, виявленні та реагуванні на наслідки пандемії. Проект допоможе не лише закупити вакцину, а й долучитися до поліпшення інфраструктури для зберігання препаратів і їх поширення.

* * *

Основні поставки вакцини Pfizer в Україну почнуться з липня. Міністерство охорони здоров'я очікує до кінця травня 1,4 млн доз вакцин від COVID-19 за ініціативою COVAX; перші поставки Pfizer за прямими контрактами відбудуться до кінця другого кварталу, з третього кварталу очікується 4,5 млн доз вакцини Pfizer. Основні поставки почнуться з липня цього року.

Міністерство охорони здоров'я не задовольняють існуючі темпи вакцинації. За його словами, згідно з укладеними домовленостями Україна тільки в першому кварталі мала отримати 3 млн 184 тис. доз вакцин. На жаль, як і в усьому світі, Україна не є винятком щодо зриву поставок у терміни, передбачені контрактами. Міністерство охорони здоров'я досягло домовленості про постачання в Україну в 2021 році 20 млн доз вакцини Pfizer-BioNTech. Також МОЗ розпочало перемовини щодо постачання вакцин від коронавірусної хвороби на 2022-2023 роки.

* * *

В Україні від COVID-19 щепили понад 300 тис. осіб літнього віку. Від початку кампанії, станом на ранок 5 травня, щеплено людей віком від 65 до 79 років, 260,986 осіб. У Центрі громадського здоров'я зазначили, що вакцинація відбувається згідно з дорожньою картою, де проведені всі підрахунки кількості людей, яких необхідно щепити, відповідно до пріоритетних груп. Щеплення громадян віком понад 80 років проводять усіма наявними вакцинами, в тому числі і вакциною Comirnaty від Pfizer-BioNTech. Вакцинація в Україні розпочалася 24 лютого. Україна отримала 1 млн доз вакцин компанії Sinovac, також відбулися поставки за ініціативою COVAX – 367 тис. доз вакцини AstraZeneca, 117 тис. доз вакцини Pfizer. Окрім цього, Міністерство охорони здоров'я досягло домовленості про постачання в Україну в 2021 році 20 млн доз вакцини Pfizer-BioNTech.

Укрінформ

АМЕРИКА | СВІТ

Талібан перестерігає журналістів

КАБУЛ. – Талібан 5 травня видав пересторогу афганським журналістам, яких звинуватив у співпраці з розвідувальною агенцією країни. Представник Талібана сказав, що „будуть наслідки“ за таку співпрацю. Посольства США й Британії швидко відреагували на цю заяву, яка сталася через два дні після світового Дня преси. США видали заяву, засуджуючи намагання Талібана примусити журналістів замовкнути. Афганістан є однією з найнебезпечніших країн для журналістів. Згідно з ЮНЕСКО, від 2006 року в країні загинуло 76 журналістів, включно з 15 в 2020 році. Уряд звинувачує Талібана, але Талібан каже, що розвідувальна служба вбиває журналістів, щоб перекласти вину на повстанців, які контролюють або мають вплив у половині країни. Тижнем раніше США почали офіційно виводити свої війська з Афганістану, де вони мають 2,500-3,500 військовослужбовців. Президент Джо Байден встановив реченець 11 вересня для виведення всіх військ. США відкрито перестерігали про бойові здобутки повстанців, а урядовці у Вашингтоні кажуть, що афганські війська мають непевне майбутнє проти Талібана, коли в наступних тижнях буде прискорене виведення. („Associated Press“)

Уряд поширює права трансгендерних

ВАШІНГТОН. – Адміністрація Джо Байдена оголосила, що забороняє сексуальну дискримінацію трансгендерних осіб в ділянці здоров'я. Секретар здоров'я та людських послуг (HHS) Зейвер Бесера підтвердив це 10 травня у інтерв'ю для телеканалу „CNN“. Цим рішенням уряд анулював політику адміністрації Дональда Трампа, яка визнавала „сексуальну дискримінацію згідно з виразним означенням слова „секс“ як чоловік або жінка – так, як визначено біологією“. Асистент секретаря HHS д-р Рейшел Левін, яка є першою відкрито трансгендерною особою затвердженою Сенатом на федеральну посаду, додала, що місією HHS є „щоб покращити здоров'я і добробут усіх американців, не зважаючи на їхню гендерну ідентичність чи сексуальну орієнтацію“. Президент Джо Байден 31 березня видав прокламацію, оголошуючи День видимості трансгендера. („NBC News“)

Адмірал: бомбардувальники наготові

ВАШІНГТОН. – Голова Стратегічного командування США (STRATCOM) готовий поставити ядерні бомбардувальники в стан боєготовності, якщо США позбудуться своїх міжконтинентальних балістичних ракет. Бомбардувальники були зняті з бойового стану готовності після Холодної війни. Адмірал Чарлз Річард виступив 20 квітня перед Сенатським Комітетом збройних сил. Тому що деякі члени Конгресу США ставлять під сумнів доцільність видатків на ядерну модернізацію, адмірал сказав, що країна потребує модерних ракет, а не „залишків з Холодної війни“, які зможуть „взагалі не працювати“. Без модернізації свого ядерного арсеналу США залишаться фактично роззброєними перед ядерними силами Росії та Китаю. Третьою гілкою ядерної тріади США є підводні човни для запуску балістичних ракет. („Business Insider“)

Білий Дім відреагував коментар

ВАШІНГТОН. – Стенограму спілкування з пресою заступниці речника Білого Дому Карін Жан-П'єр від 6 травня було опубліковано на веб-сторінці Білого Дому з однією зміною: частину її відповіді на питання щодо позиції США стосовно вступу України до НАТО було подано із закресленням. На уточнююче запитання „Чи ви підтримуєте вступ України до НАТО?“ вона відповіла „Так, так, як я і говорила, адміністрація Байдена віддана забезпеченню того, щоб двері НАТО залишались відкритими для бажаючих, коли вони готові та здатні виконати зобов'язання“. Пізніше, слова „так, так“ було закреслено. Газета „Нью-Йорк Пост“ написала, що це було зроблено, щоб не дратувати Володимира Путіна. („Голос Америки“)

Візита Блінкена – попередження для Росії

Візита головного американського дипломата – Державного секретаря США Ентоні Блінкена в Україну – це „дзвінок“ не лише для українських можновладців, а й для Кремля. Росія не може безкарно здійснювати агресію проти України і не тільки проти неї, а й бути загрозою для всього європейського демократичного і цивілізованого світу, породжувати війни.

Візита Е. Блінкена відбулася перед можливою зустріччю Джо Байдена та Володимира Путіна. „Сам факт, що перед зустріччю з Путіним Державний секретар США прибув до української столиці, означає, що є велике бажання зверити годинники Вашингтона й Києва. І дуже важливо, щоб був правильний час на цих годинниках“, – вважає відомий журналіст-політолог Віталій Портніков.

Е. Блінкен заявив: „Ми хочемо підтвердити сильне партнерство між нашими двома країнами“. Такої динаміки відносин між Україною та США не було ніколи за 30 років. Ця візита – великий „привіт для Кремля“ від Білого дому.

Через місяць відбудеться саміт НАТО. Приїзд Е. Блінкена до Києва може мати прямі наслідки для України у Брюсселі. Щойно Президент Володимир Зеленський офіційно відвідав Варшаву, де Президент Польщі Анджей Дуда заявив: „На саміті НАТО Києву розроблять „дорожню карту“. Україна може приїхати в Брюссель уже як повноправний член НАТО.

Але загострення на Донбасі не припиняється, тисячні підрозділи російського війська ніхто відводити не збирається. Вкрай потрібні системи протиповітряної оборони і антиснайперські технології. Київ дуже на це чекає. „Це питання – на стадії активного розгляду“, – запевнив Е. Блінкен. І сказав:

„Перед Україною стоять два виклики: один – ззовні, від Росії. Та є ще загроза з середини – це: корупція, олігархи та інші особи, які ставлять свої інтереси вище інтересів українського народу. І ці два елементи взаємопов'язані. Тому що Росія також використовує корупцію та осіб, які допоможуть їй просувати свої інтереси проти інтересів України“.

Кремлю ця візита дуже не подобається. Російські медіа захиляються жовчю, описуючи візиту Е. Блінкена та його заступниці з політичних питань Вікторії Нуланд. Водночас вони транслюють улюблену заяву партії ОПЗЖ: Україна – не суверенна держава, оскільки перебуває під зовнішнім впливом Заходу, США лише використовують Україну в протистоянні з Росією.

Що ж, якщо Джо Байден готовий перейняти естафету Рональда Рейгана в його активній протидії СРСР-Росії, то це вже дуже добре. Подробиці візиту російська пропаганда смакуватиме ще довго. Але позиція США визначена, тому візита стала попередженням для Росії.

ІСТОРІЯ

Корабелі будували авіоносці

Ян Чарнецький

Крейсер „Варяг“ продали Китаю за 20 млн дол. 14 жовтня 2000 року. Нині цей крейсер є першим бойовим китайським авіоносцем, добудований під керівництвом миколаївців у Китаї.

Пишу ці рядки як спеціаліст, що будував та ремонтував авіоносці в корпусо-стапельному цеху заводу, керував комплексною розміткою доізоляційного насичення корпусів важких авіоносних крейсерів.

Пропоную читачам фрагмент власної статті з газети „Шлях перемоги“ (Мюнхен) від 30 липня 1993 року:

„Чергові відвідини Миколаєва Л. Кучмою та В. Чорномірдиним виокремились фразою, якою прем'єри почергово визначали майбутню долю авіоносця „Варяг“. Таємничі слова „думать надо, будем думать“ лише підкреслюють глибоку кризу найбільшого суднобудівного підприємства України. Рано чи пізно Україна буде змушена за демпінговою ціною продати недобудований крейсер (готовність 67 відс.) північному сусідові, покупцю-монополісту. Тому В. Чорномірдин залишився задоволеним візитою. На запитання Л. Кучми про добудову „Варягу“ генеральний директор Ю. Макаров у присутності російської сторони заявив, що це – неможливо. От коли б була Компартія!

Для миколаївців висновки директора не є сенсаційними. Куди Ю. Макаров веде донедавна 26-тисячний колектив заводу, знали і прем'єр В. Фокін, і міністер В. Антонов, уродженець Росії з громадянством Росії. Однак вони радісно надавали багатомільярдні дотації з державного бюджету на неіснуючу програму конверсії заводу. Народні кошти в бук-

вальному та переносному сенсах проїдали.

Протягом двох років на території заводу іржавіють 27 тисяч тонн металобрухту, навмисне порізаного нестандартними для українських металургійних домен частинами. Це все, що залишилось від надмірного корпусу найсучаснішого авіоносного крейсера „Ульяновск“ – наступника „Варягу“. За контрактом з американською фірмою „Бранко“ американці ніби плянували заплатити за металобрухт по 530 дол. за тону. Після того, як „Ульяновск“ по-варварськи порізали, власники „Бранко“ відмовились від контракту.

В липні 1992 року з американською фірмою „Елегант-Лоджик“ було укладено два контракти на суму 450 млн карбованців. Фірма зобов'язалась надати заводу паливно-мастильні матеріали, одяг, взуття для перепродажу. Гроші були скеровані з Миколаєва до... Росії. Товарів завод, звісно, не отримав.

Фантастична самовпевненість Ю. Макарова дозволила закрити вісім заводських дитячих садочків, які переобладнують під магазини. І вже дрібничками виглядають приватизація Ю. Макаровим службового будинку за 5 тис. крб. та безоплатне будівництво на заводі власного катеру.

Флагман українського суднобудування бивають на очах усіх правоохоронних органів, парламентаріїв, міністрів, президентів.

Наразі 300-метровий „Варяг“ в очікуванні власної долі сумно споглядає порізане, розкидане по заводу тіло молодшого брата – авіоносця „Ульяновск“. А чорноморці щоквартально збираються біля Миколаївської обласної адміністрації, вимагаючи погашення заборгованості по зарплаті“.

Боївки ОУН в Шевченковому краї

Олександр Вівчарик

Щодо діяльності ОУН на Черкащині в обласному архіві є справа № 12688 про Лисянське підпілля ОУН у двох томах (керівник організації – Степан Лесюк).

Мені особливо цікаво було читати про в'язнів радянських концтаборів Півночі Росії, бо сам я народився в післятабірній Інті у батьків, яких нещодавно звільнили.

Але мене все муляла думка: невже в Шевченковому краї, в серці України таки не було у воєнний і післявоєнний час борців, рівних воїнам УПА? Невже звідси в радянські концтабори потрапляли тільки за три зірваних на колгоспному полі колоски, за чиєюсь обмовою або за рознарядкою? І згодом переконався, що помилювався, бо і тут вистачало борців за волю України. Просто все це замовчувалося, а ОУН влада згадувала лише як льокальний, не характерний для України виняток.

Я натрапив на свідчення колишнього капітана КГБ Володимира Ушенка, котрий займався дослідженням партизанського руху на Київщині (Черкащина на той час була її складовою частиною). Він зазначає:

„Документи, із якими я працював особисто, свідчили, що 90 відсотків партизанських формувань, що діяли на території Київської області були зформовані оунівцями“.

Боївки і організації ОУН діяли на території всієї Черкащини. Так, від осені 1941 року плідну роботу по гуртуванню українців на боротьбу з гітлерівцями і відновлення незалежної України проводив Звенигородський окружний провід ОУН на чолі з Сивоконем. Одним із організаторів підпілля був Антін Шкільний (родом з Вільхівця), колишній отаман Вільного козацтва, член Козачої ради, посол від Ради до кубанців. Навесні 1942 року, німецькі карні органи провели арешти серед членів окружного і районного проводів Звенигородщини, ліквідували видавництво, де друкувався націоналістичний часопис „Рідне слово“. У центрі Звенигородки німці вивісили оголошення, в якому закликали населення викривати українських націоналістів. За це донощикам обіцяли 10 гектарів землі, 8 тисяч марок і корову. Чи не так само діяла проти українських націоналістів і комуністична влада?

(Закінчення на стор. 15)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510 E-mail advertising@ukrweekly.com
Передплата	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Сергійчук не був на конференції Це важливо для моряків і пластунів

Аскольд Лозинський з Нью-Йорку переслав до „Свободи“ листа з Києва від завідувача катедри історії світового українства Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, доктора історичних наук, професора Володимира Сергійчука:

„Шановний пане Аскольде! В останньому числі „Свободи“ з'явилася стаття про невдалу конференцію про Р. Шухевича в Тернополі, де згадується і моє прізвище. Але читачі з поданого тексту можуть зрозуміти, що я був там присутній. Ніхто мене не запрошував, я там не був, а з багатьма наведеними оцінками про постать Романа Шухевича я не можу погодитися.

Оскільки Ви маєте вихід на „Свободу“, просив би Вас проінформувати редакцію, аби виправили цю ситуацію. З повагою,

Володимир Сергійчук“.

Автор кореспонденції про конференцію Василь Штокало, багаторічний дослідник боротьби та мучеництва Романа Шухевича, писав у дописі до нашого тижневика: „Головний підготовлений промовець – це д-р Володимир Сергійчук“. Таке визначення було вміщене також у тернопільській газеті „Номер один“.

Редакція звернулася до автора за в'ясненнями. В. Штокало написав: „У подіях наукової конференції я підготував великий допис. Однак редакція скоротила та видрукували частково. Я в своєму нескороченому викладі пишу, що основним промовцем мав бути доктор, відповідні директори архівів, але їх взагалі не запрошено. Якщо уважно читати мій

нескорочений виклад, там пише, що цих людей не було, бо лише вони могли вплинути на якісний хід конференції. Тому, доктора Володимира Сергійчука там не було. Правда, розголос, який пішов, на користь справи, бо доктор уточнює, що його не було, привертаючи увагу до якості самого заходу та загалом проблеми наступу зі зовні на Україну. Я особисто знайшов спільну мову з доктором Володимиром Сергійчуком, і він надіслав у редакцію газети „Номер один“ (Тернопіль) свій допис, який буде видруковано з виходом газети після Великодньої перерви. Так ми вирішили справу“.

Д-р В. Сергійчук писав до головного редактора газети „Номер один“ Віталія Поповича: „Шановний пане Віталіє! Перечитай у Вашій газеті матеріал про конференцію, яка присвячувалася Р. Шухевичу. Там згадується моє прізвище, але з тексту виглядає так, ніби я там був, а відтак хтось може подумати, що через мене не досягнуто тих завдань, які перед нею були поставлені. Ніхто мене не запрошував на цю конференцію, хоч до 100-річчя від дня народження Шухевича я підготував два томи документів КДБ про його життя і діяльність.

Тому просив би Вас внести уточнення, що я не був присутній на цій конференції“.

Отже, д-ра В. Сергійчука на конференції не було, але у дописі В. Штокало до „Свободи“ про це не сказано. Редакція це перевірила.

Редакція „Свободи“

Дякую „Свободі“ за поміщення 7 травня вістки „Свято українського моря“. Особливо важливо це у Маріуполі. І для місцевих пластунів, яких жменька, і для проукраїнських активістів, яким необхідно відчувати підтримку.

І до військових моряків приходить розуміння важливості не тільки повсякденної служби, але й донесення про неї до маріупольців. А то, навіть, доводилось чути, що після 2,5

років перебування тут невеликого загону військових моряків далеко не всі маріупольці знали про це.

І піднесення прапора Військово-морських сил України тут також відбулось вперше.

Отже, бажаю Вам здоров'я і обіцяю надсилати новини з Маріуполя.

Олександр Калько,
капітан III ранги
Маріуполь

Монета Коновальця

Національний банк України (НБУ) 18 березня оприлюднив зміни до плану випуску пам'ятних монет, сувенірної продукції на 2021 рік, де окремим рядком подано „Євген Коновалець. (1891-1938)“. Введення монети у грошовий обіг відбудеться у червні.

Із запропонованих двох монет, простої та дорогоцінної, НБУ чомусь надав перевагу лише нейзильберу з накладом у 35 тис. примірників.

Оскільки не було офіційного оголошення про проведення конкурсу на розробку зображення монети, тернопільський історик Василь Штокало, за наміром якого відбувається карбування, звернувся до відомого тернопільського художника Володимира Окрутного, щоби той розробив якісний ескіз. Часу не гаю-

чи, мистець відгукнувся, причому безкоштовно, як і завжди, розробив свій дизайн бачення монети Євгена Коновальця. Але, як виявилось, у Нацбанку було своє бачення, як виглядатиме монета, тому на їхнє замовлення без конкурсу виготовили відповідний ескіз. Щоправда, поки у НБУ не готові познайомити з ним громадськість. Читачі мають змогу побачити ескіз художника з Тернополя, щоби потім порівняти з тим, який буде по факту вже на викарбуваній монеті. Звичайно, дуже хотілось би, щоби монета такої великої постаті в історії України була справді красивою та унікальною у своєму роді.

Василь Штокало,
Тернопіль

Будуть імпрези в Україні

На півдні України, в Одесі, ми готуємо на 25 серпня імпрезу, присвячену 50-річчю пісні Володимира Івасюка „Черемшина“. На святі мають виступати велика оркестра Українського академічного драматичного театру (50 осіб), найкращі солісти Одещини, гості з Чернівців - музей Володимира Івасюка, лавреат першої премії Міжнародного конкурсу ім. Квітки Цісик Віталій Соболев, з Києва Народний артист України Євген Нищук, зі Львова лавреат Шевченківської премії режисер Євген Лавринчук, з Нью-Йорку Заслужена артистка України Людмила Фесенко, з Канади (маю надію) Стефанія Романюк.

Чому Одеса? Це стратегічне місто України, де ще відчутні ідеали Радянського Союзу. Події 2 травня 2014 року в Домі профспілок свідчать, що

в Одесі працює „російське підпілля“, котре постійно робить провокації, тому ця україномовна імпреза потрібна перш за все для зрозуміння мешканцями Одеси і багаточисельними туристами, що Одеса – це Україна. Також 14 серпня відбудеться презентація моєї поетичної книги „Щиро алейхем“.

Прем'єра спектаклю „Два голоси“ Марини Смелянець, присвяченого зустрічі, котрої не було, Володимира Івасюка і Квітки Цісик (я теж генеральний продюсер) відбудеться у листопаді 2021 року, а потім - всеукраїнська тура. Це теж буде велика подія, тому що у ній беруть участь провідні актори, режисери, театральні мистці, України .

Алекс Гутмахер,
Нью-Йорк

Шукаю інформацію про Ольгу Климко

Я є дослідником проблем історії окремих поселень в Україні, зараз працюю над книгою про одне із таких сіл – Дібще (Дибще, Дубще), розташованого в Тернопільській області.

Окремий розділ майбутньої книги буде присвячений історії еміграції. У газеті „Свобода“ від 3 січня 1980 року натрапив на звістку про смерть 30 серпня 1979 року Ольги Климко, членкині УНС (Відділ 27 Товариства „Орлик“ в Ньюарку), народженої 1896 року в селі Дібще. Також там згадується про доньку Ірену і сина Любомира.

Згідно моїх думок, не до кінця під-

тверджених, Ольга могла бути донькою тогочасного священика згаданого села Дібще Івана Барановського. Тож хотілося б подати трохи більше про неї в майбутній книзі.

Може є якась інформація про Ольгу Климку, можливість сконтактувати із її родиною, або ж передати мої контактні дані? Адреса: Роман Саган, вул. Тарнавського, 24/79, Тернопіль, 46024, UKRAINE. Електронна пошта: nichvydy@gmail.com. Тел.: 380-50-95-77-000, або 380-96-607-9627.

Роман Саган,
Тернопіль

Пресфонд „Свободи“ за квітень 2021 року

APRIL 2021

\$	NAME	LOCATION
100	Mysko Zoreslava	Philadelphia, PA
60	Barniak Roman	Basking Ridge, NJ
40	Berestiansky Roman	Chicago, IL
25	Geletkanycz Roman A & Helen	Bedford, NH
20	Dolinsky Larissa	Westfield, NJ

Kinal Oksana	Metuchen, NJ
Lysobey Christine	Cherry Hill, NJ
Sydorak Jaroslaw	Hillsborough, CA
15 Harhaj Bohdan & Maria	Howell, NJ
Pawluk Ihor	Lansdale, PA
Shevchuk Walter	Kennett Square, PA
10 Hryhorczuk Natalia	Chicago, IL
Husak Anna	Newark, NJ
Iwachiw Mykola	Munster, IN

Kokolskyj Roman	Philadelphia, PA
Shust Nestor	Fairlawn, OH
Zaika Laura Larysa	Cheltenham, PA
5 Korkatsch-Groszko Dr Maria	Glen Ellyn, IL

Total for April 2021: \$415

Щиро дякуємо всім жертводавцям за підтримку пресфонду „Свободи“

Позикові програми відповідно до ваших потреб!

Придбайте житло своєї мрії лише з початковим внеском в 5% !

Тепер лише з початковим внеском в 5% та приватним іпотечним страхуванням (PMI) ви можете придбати нове житло. Якщо у вас немає коштів на очікуваний початковий внесок в 20% або Ви не бажаєте витратити стільки грошей, а хочете інвестувати їх іншим способом - ця нова пропозиція може бути саме тим що ви шукаєте.

Вперше купляєте житло?

Ще одна унікальна пропозиція від SUMA FCU. Пропонуємо нашим членам які вперше купують житло, рідкісний шанс придбати нове житло лише з початковим внеском в 10% без будь-якого додаткового покриття PMI. Також запитуйте в нас про інші державні гранти, доступні покупцям першого житла.

Скористайтесь перевагами програми SBA PPP для малого бізнесу

Урядова програма захисту зарплати, "SBA PPP", закінчується 31 травня 2021. SUMA FCU вже допомогла багатьом нашим членам пройти через процес подання заявки та швидко отримати позики з наднизькими відсотками, щоб допомогти малим бізнесам у цей важкий період. Додаткових зборів немає. Ці позики можуть бути повністю прощені, якщо вони будуть використані для відповідно визначених комерційних витрат.

Звертайтеся до наших представників для отримання додаткової інформації про одну з вищезазначених програм або будь-які інші фінансові питання які у вас можуть виникнути. Ми готові надати вам найкращі ставки та індивідуальний підхід, який ви завжди очікуєте від SUMA FCU.

ВІДДІЛИ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ СУМА

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

SUMAFcu NMLS# 527694

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Союзьанки провели свято

Віра Боднарук

ВЕНИС, Флоридида. – 3 нагоди 100-річчя повіту Сарасота повіту місцева публічна бібліотека Джакаранда (Jagaranda Library) запросила 56-ий відділ Союзу Українок Америки (СУА) провести виставку українського народного мистецтва та доповідь про українську-американську громаду, яка проживає у цьому повіті. Музейна референтка відділу Слава Стефанишин та пресова референтка Рома Гуран підготували виставку українського мистецтва, яка тривала весь квітень.

Доповідь про українську-американську громаду в повіті (міста Веніс, Норт-Порт і Сарасота) підготували Віра Боднарук і Анн-Марі Сусла на 24 квітня. Число слухачів було обмежене до 30 осіб через карантин коронавірусу, а доповідь була виголошена на подвір'ї бібліотеки. Брошуру зі світлинами до тексту виготовила Анна Мацілінська, орг-референтка Осередку ім. св. Андрія з фотографіями Віктора Лісничого, голови осередку.

Анн-Марі Сусла розповіла про пер-

(Закінчення на стор. 12)

Анн-Марі Сусла виголошує доповідь на подвір'ї бібліотеки. (Фото: Христина Шелдон)

Українці Тексасу та України починають серію фотовиставок

Неприбуткова організація „Українське Сан-Антоніо“ („Ukrainian San Antonio“) розпочинає серію фотовиставок у межах проекту „Батьківська хата“ (Homestead), перша з яких відбудеться у Києві 12-26 травня, а далі поїде у Сан-Антоніо, Тексас, та Гейнсвіль, Джорджія.

„Цей проєкт покликаний донести до українців світу красу нашої культури та традицій, яскравий колорит українського села, особливості побуту, будови хат та ремесел наших прадідів. Проєкт для людей, які не завжди можуть побачити свою батьківську домівку по тій чи іншій причині, для українців, які живуть за кордоном та не мають можливості приїздити на батьківщину дуже часто. Для тих, чия хата була зруйнована від старости чи, просто, продана. Для донеччан чи луганчан, які поїхали з рідної місцевості, і залишили там все“, – йдеться в повідомленні.

Захід відбуватиметься за підтримки Національної спілки фотохудожників, Артоб'єднання „Kyivphotos-Hall 2012“ і Київської бібліотеки ім. Миколи Гоголя. Авторка проєкту:

Плякат проєкту „Батьківська хата. Homestead“. (Фото: Ukrainian San Antonio/ Facebook)

Олена Браво (USA). Куратор фотоекспозиції: Валерій Лещинський (Україна).

Представлені фототвори Олександри Першиної (Україна), Світлани Задоровської (Україна) й О. Браво.

Укрінформ

РІДНА ШКОЛА ім. Лесі Українки
Матуральна Кляса 2021
Випані, Нью Джерзі

Роман Брух, Валентина Каплун, Оля Марин, Володимир Кривоніс, Оля Косачевич, Юрій Косачевич, Анна Салевич, Олександр Гресько, Катерина Макаренко

Анна Салевич
Олександр Гресько
Катерина Макаренко

Чому Україна...

(Закінчення зі стор. 3)

про серпневий заколот 1991 року) оприлюднити всі злочини системи і бодай символічно, та все ж засудити. Я не прагну крові... Але тільки таким чином можна було осудити систему, заявити, що то була злочинна система: злочинна ідеологія“...

Буковський жив (і живе) в Лондоні. Здалека краще видно високі дерева, а малі губляться в їхній тіні. Коли ж живеш в середовищі нації, тоді пропозиції великих кроків виявляються обтяженими такою великою кількістю різних перепон і ускладнень, в яких загрузає й тоне велика пропозиція, і розумієш, що до здійснення її хіба що можна буде повернутися пізніше, за інших обставин.

А щодо символічності, то за неї можна вважати заборону КПРС і комсомолу.

О. Романчук: „Якщо в систему ввести новий елемент, то можливі два кінцеві варіанти: зміниться вся система; система адаптує цей елемент“.

Вкажу невелике уточнення. Наука управління встановила: якщо в керівний орган (систему) ввести до 30 відс. нових людей, керівний орган (система) їх адаптує і продовжує працювати по-старому. Для зміни характеру роботи керівного органу (системи) потрібно в ньому одночасно замінити понад 30 відс. людей. Це важливий соціологічний закон, і його слід пам'ятати. У Верховній Раді І скликання націонал-демократів було 27 відс.; у ВР ІІ скликання 22 відс. А для ухвалення законів потрібно 226 чол. (50 відс. плюс 1 голос).

А тепер повернемося до драми української нації, яка з добродушності „простила“ злочини системи.

А втім не простодушність привела до прощення злочинів системи, а той стан нації, до якого її привів колоніальний стан. Він почався давно – після шведсько-української поразки 1709 року, почав даватися знаки. Від втрати автономії 1764 року та втрати збройного оплоту нації Запорозької Січі вплив окупаційної влади посилюється, і українська самостійницька думка перетворюється в нелегальну. Валуєвський та царський укази заганяють українську мову в статус забороненої. Суд над Кирило-Методіївським братством 1848 року робив політичні наміри патріотичного українства навіть автономістичного змісту злочином. Посилується контролю за думками.

У XVIII сторіччі царат допоміг Польщі розгромити Коліївщину. У XIX сторіччі царат за лінгвоцидом активізував геноцид української нації запереченням самого її існування.

Після Мазепинщини інтелектуальна частина нації пішла шляхом не консолідації в провідну верству української нації, а шляхом зради й вислужування перед імперією. Лише незначна її частина не поривала з козацькою традицією і намагалася підтримати любов до рідної землі та ненависть до чужинського ярма. Коліївщина, і ці мрії вибухнули генієм Шевченкового Кобзаря. Він своєю безмежною любов'ю до України, прямою й сміливою дав нації надію на повернення собі своєї національної долі.

І все-таки самого Тараса Шевченка

мало. Він став віддушиною для емоційної української душі. А царська адміністрація зі своїми попами щоденно навіювали українцям думку, що вони – не українці, а малороси, які живуть на окраїні Росії, і що у нас не самостійна мова, а діалект московської.

До Першої світової війни та державного заколоту 1917 року українці підійшли без зформованого поняття своєї нації, й одні називали себе українцями, інші – малоросами, ще інші – хохлами і навіть тутешніми. Ось де причина поразки Української Народної Республіки – украї низька національна свідомість! Знали себе на етнічному, а не національному рівні.

За роки Першої світової війни до 1920-их років та в наступні національна свідомість зростала швидко. Москва це бачила і розуміла потенційно величезну небезпеку для імперії, тож, перемигши армію УНР, взялася четвертувати українську націю репресіями та голодоморами. Голодомором 1921-1923 років (упереваж у східних і південних областях) заморили біля 4 млн. осіб. Потім репресії цілих соціальних верств. 1932-1933 роки – смерть 10 млн. селян, а далі знищення української інтелігенції – тобто, пляновий послідовний геноцид української нації.

А втім я не дивлюся на жертви української нації ХХ сторіччя як не заслужені. З огляду на хижку природу московського імперіялізму все логічно: українці повстають – держава посилює терор. Коли б українці не боролися проти імперії, вона б не нищила нас геноцидом. І щоб Україна не стала сильною, Москва діяла напередження, зменшуючи потенційну українську силу геноцидом. У взаєминах із Московщиною не можна припускати, що в антиукраїнських акціях Москва може зупинитися на якійсь проміжній стадії й дати українцям передихнути. Ні, вона спроможна зупинитися, тільки розчавивши українців. Хижак не може відпустити жертву, в його поняттях відсутній такий варіант. Зупинити його наступ на якомусь рубежі може тільки сила. 1922 року Москва не перетворила українські області в російські губернії тільки через силу українського збройного опору. 1944 року Москва не виселила всіх українців у Сибір не з якихось гуманних почуттів, а тільки через війну УПА та боязнь приєднання до неї військослужбовців – українців.

У післявоєнний період Москва 1946-1947 років убила голодом один мільйон українців і повела шалену політику зросійщення та зменшення інтелектуального потенціалу нації, але з іншого боку, українці не переставали боротися проти окупації. На заслання й у концтаборах було понад мільйон українців. Від часів війни і до 1980-их років либонь не було жодного року, щоб КДБ не арештовував українців за антирадянську діяльність. Національний інстинкт самозбереження породжував цих людей. Закрита система мовчала про арешти, а потужна пропагандивна машина продовжувала забамбулювати мільйони українців своєю ідеологією.

Через 70 років українці на питання про національність не відповідали, як 1918 року (українець, малорос, хохол, тутешній), але багато було таких, які стали росіянами. Через ідейну покаліченість українців та

перехід багатьох в лоно російської мови й культури український національний організм був ослаблений, що і є головною й вирішальною причиною, чого з початку незалежності нація виявилася не готовою до вирішення нагальних проблем державного будівництва – знищення імперської комуністичної окупаційної системи.

О. Романчук слушно пише: „У реальному українському контексті поняття “система”, на наш погляд, – це не просто розгалужена організація для ухвалення важливих, доленосних державних рішень, а й спосіб мислення, стиль життя тих, хто має в своїх руках важелі влади, механізми розподілу й перерозподілу життєвих благ і матеріальних цінностей“.

Мушу зауважити, що система спромоглася навіть спосіб мислення не тільки провладній верхівці, а й простим громадянам. Вона змінила світогляд українців – убила в них національну свідомість; вона змінила їхню психіку – вбила в них ініціативність і прищепила рабську покірність, що разом є не що інше як комплекс національної і громадянської неповноцінності.

Цим пояснюється все: що не було суду над співучасниками антиконституційного заколоту 19 серпня 1991 році, що після проголошення незалежності Верховну Раду УРСР не розпустили і не призначили нових виборів, що не замінили окупаційну адміністрацію патріотичними людьми, що не провели грань між Україною-колонією й Україною-незалежною державою, тобто замість перейти з однієї якості в іншу, стали повільно переповзати від одного суспільства в інше з максимальним збереженням попереднього.

І Ярослав Дашкевич, і автор вважають, що українські демократичні й націоналістичні сили не використали перші кілька місяців після проголошення самостійності для зламу системи, бо виявилися надто слабкими і безпомічними.

Це – правильна констатація фактів. Без пояснення вона звучить звинуваченням усім демократам і націоналістам, а це не зовсім так, тож потрібно пояснити. Про загальний стан колоніального народу я сказав вище. Тут подам організаційні пояснення. У Верховній Раді Народна рада складалася зі 120 депутатів. Її основу складали діячі РУХу. Керівництво РУХу складалося в основному з агентури КДБ (читачі, мабуть, не знають їхніх псевдонімів, але в обличчя знають либонь усіх). Злочин перед Україною керівників РУХу в тому, що вони РУХ не перетворили в потужну опозиційну силу, а під керівництвом їхніх таємних зверхників повело угодовську політику. Цим позбавили народ надії на вихід з біди, а безнадія – це трагедія.

У Народній раді була націоналістична група „За незалежність“ у складі 23 осіб. Основу групи становили 11 колишніх політв'язнів – членів Української республіканської партії.

Політв'язні знали, що хотіли, але, по-перше, на 450 депутатів це вельми мало; по-друге, засоби масової інформації опинилися в чужих руках, що вкрай обмежувало наші впливи; по-третє, що, либонь, найголовніше, ми не мали впливу на Кабінет міністрів і всю виконавчу владу.

Аналізуючи день за днем події серпня і вересня 1991 року, я не бачу

помилку УРП і депутатської групи Незалежників, якщо під помилкою розуміти: ми об'єктивно могли зробити щось важливе, а не зробили.

Українці вкотре дозволили обдурити себе. Система в Україні так і не була знищена, коли для цього був винятково сприятливий момент.

Що таке сприятливий момент? Очевидно, він складається із суб'єкта, спроможного до відповідної дії та відповідних обставин. Обставини були, а належного суб'єкта не було, тож не можна говорити про втрату сприятливого моменту. Неправильно казати, що українці дозволили себе обдурити. Наша неспроможність не дати себе обдурити та скористатися сприятливим моментом була підготовлена нашим попереднім колоніальним рабством: геноцидом, цензурою, атомізацією суспільства та ізоляцією від світу, про що писав вище.

З проголошенням незалежності та приватизацією економіки система московського домінування змінилася. Кремлівський її складник має на меті повернути Україну під владу Москви. 1992 року Верховна Рада ухвалила закони про малу приватизацію, про велику приватизацію, про зовнішньоекономічну діяльність тощо. Україна до 1991 року не мала свого інформаційного простору і після 1991 року його не створила. Отже, український народ був і досі залишається об'єктом чужої, переважно ворожої ідеологічної обробки, чого ж дивуватися, що злочинна КПУ сидить не в тюрмі, а в парламенті?

Окрім відсутності грошей був ще світоглядний чинник. Трудящі України – і міщани, і селяни – мали тверде переконання, що заводи, фабрики мають належати державі, а не приватним власникам. Інтелігенція ще була забамбулена думкою про переваги соціалістичної економіки над капіталістичною. Майже всі українці так думали, тож були ідейно зовсім не готові до приватизації і переходу до того ладу, який належало ненавидіти і знищити в усьому світі.

Українська історія – це боротьба проти чужої влади за відновлення своєї держави.

Ми не могли змінити свій ідеал до перемоги, а, досягнувши незалежності, не могли в один рік переорієнтуватися на новий ідеал української людини, що необхідний для умов незалежної України, – ідеал трудівника різних сфер діяльності, будівничого національної держави як умови всебічного розвитку України та її громадян.

Україна юридично вийшла з-під влади Москви і приступила до ствердження своєї держави. Через втрату національного досвіду державного владарювання за довгий час колоніальної залежності нація робить багато помилок. Вона вчиться. Навчання і набуття досвіду – це повільний процес, адже мова йде про зміну ідеології поколінь. Уперше за два сторіччя українці живуть без ворожої цензури і контролі за думками. Уперше українці взяли вивчати історичний шлях своєї нації, вперше молоде покоління має змогу формувати свою ідеологію на основі своїх національних джерел і національного духу. У масовості цього процесу – запорука перемоги українства над усіма внутрішніми ворогами. Трудімося, працюймо, щоб скоротити його!

Українське коріння Ентоні Блінкена

Остап Яриш
Голос Америки

Державний секретар США Ентоні Блінкен часто згадує про те, що його родичі імігрували до США з Києва. Однак відома дослідникам історія родини Блінкен починається раніше. Перші згадки про неї в книзі родоводів з Переяслава датуються 1874

роком. Янкель і Рись Блінкіни мали чотирьох синів і двох дочок. Їхній молодший син Меєр, який згодом виїхав до США, народився у 1877 році.

„Вони приїхали в Переяслав із Золотоноші, – розповідає дослідниця єврейських родоводів Надія Ліпес. – У них було прізвище Блінкін – і Меєр, прадідусь Ентоні Блінкена, писав

Ентоні Блінкен

своє прізвище Блінкін, а не Блінкен“. Коли Меєр Блінкін перебрався до Києва, то одружився з старшою на рік Ганною-Махле Туровською. Весілля зіграли в хоральній синагозі на Київському подолі, яка зараз стоїть на вулиці Шекавицькій. Через два роки в них народився первісток Мойсей, дід Державного секретаря США. Згодом у пари народяться ще три сини: Соломон, Яків-Гершель та Віктор. На початку 1904 року сім'я

Блінкіних поїхала на кораблі в Нью-Йорк. У Мойсея, який змінив своє ім'я на Моріс, згодом народилось двоє дітей. Один з них, Дональд Мейер Блінкен, згодом став Послом США в Угорщині і батьком Ентоні Блінкена. За даними української мапи прізвищ, в Україні зареєстровано щонайменше 24 людини з прізвищем Блінкін чи Блінкіна. Найбільше – у Харківській та Запорізькій областях.

По пор.	По роц.	По сел.	отчество лица мужского пола.	въ ревн.-ской ояз.-лѣ.	року въ віт.-року состав-ленъ по сел.-ской спс.-соцъ.	день рожд.-денія по метричѣ.	пола	послѣ	составлен.	Отмет-ка
			Янкель Соломонович							
			Махле Ганна		11					
			Туровська		10					
			Мейер		9					
			Меєр			1877				

Запис у архівній справі. (Державний архів Київської області)

Ентоні Блінкен...

(Закінчення зі стор. 1)

висока ймовірність ескалації конфлікту на Донбасі.

„Важливо, що сьогодні завдяки підтримці США, спільній роботі з Україною та країнами Європейського Союзу відбувся тиск, і зупинена ймовірна ескалація з боку Російської Федерації“, – сказав Президент України.

За його словами, відведення частини озброєння зняло напруження, проте загроза залишається. Фактично відведена незначна частина військ: станом на сьогодні – це лише 3,500 військових та 210 одиниць техніки й тільки з Криму. Сили, які розміщені вздовж кордонів, дають змогу російській стороні розпочати військову операцію проти України будь-якої миті.

Президент також запропонував Е. Блінкену обговорити можливі спільні кроки з деокупації Кримського півострова: „Ми б хотіли, щоб ви нам у цьому допомогли. Тому що нам одним буде складно протистояти загрози в Чорноморсько-Азовському регіоні. Хочемо, щоб США були одним із засновників та лідерів Кримської платформи та запрошуємо американську сторону до участі в її пер-

шому саміті“.

В. Зеленський також закликав країни НАТО посилювати військову присутність у цьому регіоні, щоб була змога відповідати спільними діями союзників на морі. Він висловив сподівання, що на саміті НАТО 14 червня розпочнеться обговорення перспективи отримання Україною Плянну дій щодо членства в НАТО.

В. Зеленський зазначив, що метою його політики є також системна деолігархізація.

Зі свого боку Е. Блінкен подякував за теплий прийом в Україні й переказав щирі вітання від Президента США Джо Байдена, який дуже цінує розмову, що відбулася між двома лідерами кілька тижнів тому. Співрозмовники також обговорили підготовку до візиту Президента США в Україну.

Е. Блінкен сказав: „Я приїхав в Україну, щоб особисто підтвердити вам нашу рішучу підтримку суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України, нашого партнерства. Багато років США стоять поруч з Україною проти агресії, підтримують зміцнення демократії, розбудову інституцій, боротьбу з корупцією та просування реформ“.

**Офіційне представництво
Президента України**

Медведчуку і Козаку...

(Закінчення зі стор. 1)

– збирати персональні дані українців, вербувати їх, впливати на внутрішню політику нашої держави, поширювати пропаганду. Тобто, це – антиукраїнський проект“, – пояснив очільник СБУ.

І. Баканов повідомив, що В. Медведчук перебуває в Україні, але точне місце його перебування наразі невідоме. У зв'язку з неможливістю безпосереднього вручення підозри В. Медведчуку, її направили за місцем його проживання і роботи.

В будинку В. Медведчука в Києві відбулися обшуки. Генеральна прокурорка І. Венедіктова заявила, що

правоохоронці розслідують і інші кримінальні провадження щодо проросійського політика В. Медведчука: „На цьому досудовому засіданні не завершено. Окрім цього кримінального провадження, ми маємо процесуальне керівництво іншими кримінальними провадженнями. Про результати цих розслідувань ми вам повідомимо, як тільки у нас буде гідний результат“.

„Озвучені сьогодні матеріяли є лише частиною епізодів, які розслідуються у рамках кримінального провадження, і це лише та інформація, яку слідчі вважають за доцільне оприлюднити для того, щоб не нашкочити слідству“, – додав І. Баканов.

Радіо Свобода

Корабель США...

(Закінчення зі стор. 1)

Це перша візита корабля під прапором США цього року, зазначив командувач Військово-морських сил України контр-адмірал Олексій Неїжапа.

Під час візиту вже відбулися спільні тренування з кораблями й катера-

ми ВМС України та Морської охорони Державної прикордонної служби України.

Корабель США також провів спільні тренування з грузинськими і турецькими колегами, після України вирушає працювати в Чорному морі з ВМС Румунії.

Корабель „Hamilton“ було спущено на воду в 2013 році.

Радіо Свобода

Звернення Президента...

(Закінчення зі стор. 2)

рії, наукових досліджень, мільйони романів та фільмів мантрою про неможливість повторення війни у майбутньому. Світ має сказати: „У 1939-1945 роках тривала ОСТАННЯ світова війна“.

Шановні українці!

Сьогодні наші мужні хлопці та дівчата боронять Українську державу, наш суверенітет і територіальну цілісність. Заради миру й процвітання незалежної України. Заради наступних поколінь.

Заради того ж самого, за що 76

років тому наші дідусі та бабусі з кожного куточка України захищали рідну землю, боролися з нацизмом та перемогли. Сьогодні, як і в минулому році, я перебуваю на Луганщині, в Міловському районі, неподалік села Півнівка, де в грудні 1942 року почалося вигнання гітлерівських окупантів з української землі. Сьогодні в цьому місці з'явився Дзвін Пам'яті.

Кожен його удар означає, що ми ніколи не забудемо, що зробили наші предки, щоб наступні покоління українців могли вільно жити на своїй землі, у своїй державі в мирі та злагоді. Вічна пам'ять усім, хто загинув під час Другої і, вірю, останньої світової війни.

ІКОНИ
на продаж.
Просимо телефонувати
718-343-6339. Оля

ARKA
Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

DNIPRO LLC.
ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ
Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ 645 W 1st Ave. Tel.: 908-241-2190 888-336-4776	CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave. Tel.: 973-916-1543	PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: 215-969-4986 215-728-6040

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Подарували портрет Чижевського У Кропивницькому рятують парк

Завідуюча відділом краєзнавства бібліотеки Тетяна Макарова біля подарованого портрета. (Фото: Фейсбук бібліотеки)

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – До дня народження Дмитра Чижевського 4 квітня обласна універсальна наукова бібліотека, що носить ім'я видатного українця, вченого-енциклопедиста, культуролога, лінгвіста, славіста, дослідника української і слов'янської літератур, історії культури, філософії, релігійної думки і слов'янської духовності отримала у дар портрет Д. Чижевського, який написав відомий кропивницький художник Володимир Волохов.

У краєзнавчому відділі знаходиться копія погруддя Д. Чижевського роботи американської скульпторки українського походження Міртали Бентов-Пилипенко-Кардиналовської. У відділі рідкісної книги представлений портрет вченого пензля ще одного кропивницького художника – Валерія Давидова, а у відділі мистецтва – барельєф, створений нашим земляком, скульптором Віктором Френчком. В. Волохов зобразив вченого із чотирилапим другом.

(Закінчення на стор. 13)

Художники „оживили“ дерева в парку. (Фото: Світлана Орел)

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – У квітні стало відомо, що нинішнє керівництво міста досягло домовленості з компанією „McDonald's“, і її заклад швидкого харчування постане у Центральному парку. Для нього знайшли місце – величезні підвали, в яких колись тримали лід. Тепер їх треба засипати і вирізати всі дерева над ними. З цього приводу громадська організація „Озеленення Кропивницький“ вирішила рятувати улюблене місце відпочинку мешканців міста. Голова

організації Надія Паливода ініціювала звернення до представництва „McDonald's“ в Україні і в Чикаго. Петиція з цього приводу до міської влади теж набрала необхідні 4,500 підписів. Правда, петиція з вимогою будівництва закладу швидкого харчування теж набрала таку ж кількість підписів.

Члени громадської організації уже провели фотографування з деревами, символічне прощання з ними. Художники „оживили“ дерева, дома-

(Закінчення на стор. 13)

**THE UNA ANNOUNCES
SCHOLARSHIPS AND AWARDS
FOR STUDENTS ATTENDING COLLEGE
IN THE 2020-2021 ACADEMIC YEAR.**

Students wishing to apply for a UNA scholarship or award must meet the following criteria:

- Have been an active, premium-paying UNA member for at least two years by **June 1st of 2020**;
- Have had a life insurance policy or an annuity, valued at a minimum of \$5,000 during the last two years (term policies excluded);
- Be enrolled in an accredited college or university in USA or Canada.

The application for a UNA scholarship or award must be postmarked no later than June 1, 2020.

For complete details and applications, please call the UNA Home Office or visit the *Our Benefits* page on the UNA website at:

www.UNAInc.org

Ukrainian National Association, Inc.
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
800-253-9862 ext. 3035

Союзанки провели...

(Закінчення зі стор. 9)

ших українських відвідувачів цієї околиці, де знаходяться теплі мінеральні води, а потім про пенсіонерів зі США та Канади, які почали оселятися тут і заснували Культурний і релігійний осередок, українські церкви та відділи українських-американських організацій. На нинішній день тут проживає понад 5,000 осіб українського походження, активно діють Українські-Американські Ветерани (пост 40); Український-Американський клуб; 56-ий відділ СУА; Товариство української мови ім. Шевченка; чоловічий клуб. Майже всі вони входять у Громадський комітет південно-західної Флориди, який організовує спільні

відзначення Злуки України 22 січня; вечір у честь Тараса Шевченка в березні; згадку про Чорнобильську аварію 26 квітня; День Незалежності України 24 серпня; вшанування жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років.

Крім загальних імпрез, кожне товариство має доповіді на різні теми, концерти, щоб збирати фонди на поміч потребуючим (особливо потерпілим від війни на Донбасі), пікніки, церковні свята.

Бібліотекар Мері Фішер запросила присутніх до середини бібліотеки, де Ірина Копі продемонструвала писання писанок, а Богдана Пужик давала пояснення.

Дирекція бібліотеки подякувала Лесі Попель, голові 56-го Відділу СУА за участь у відзначенні 100-річчя повіту.

Ірина Копі демонструє писання писанок. (Фото: Христина Шелдон)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Дівчина з України працює в NASA Валентина Коваленко отримала нагороду

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Випускниця факультету економіки та менеджменту Кіровоградського національного технічного університету Олена Донцова працює в Лябораторії реактивного руху NASA у Каліфорнії (Jet Propulsion Laboratory), де був створений марсохід „Perseverance“, який у лютому приземлився на Марсі. Ще студенткою О. Донцова скористалась програмою „Work and Travel USA“ і в 2010 році три місяці працювала в США за цією студентською програмою. Її батько за першою освітою – фізик, отож, родина завжди цікавилася новинами космосу та NASA.

Через якийсь час О. Донцова вступила до Університету Каліфорнії у Лос-Анджелесі й отримала там сертифікат з бізнесу та бухгалтерії. Вона легалізувала свої дипломи з України: диплом бакалавра Кіровоградського національного технічного університету та диплом магістра Одеського національного економічного університету. Потім почала працювати у компанії, пов'язаній з авіа-

Олена Донцова на Українському фестивалі у Лос-Анджелесі. (Фото: Фейсбук)

ційним бізнесом.

Отримала запрошення на інтерв'ю, яке тривало близько семи годин. На посаду претендувало близько 500 пошукувачів, але перемогла О. Донцова. У відділі вона – єдина чужинка.

Володимир Поліщук

ЧЕРКАСИ. – 28 квітня Конкурсна комісія з присудження Всеукраїнської літературної премії ім. Тодося Осьмачки, що присуджується за високохудожні твори, в яких на архетипному рівні зображується український національний характер, осмислюється історична доля України та її народу, втілюється ідея національно-державної незалежності, підбила підсумки конкурсу на здобуття відзнаки у 2021 році. З-поміж семи гідних претендентів лавреаткою визнано відому черкаську письменницю Валентину Коваленко.

Почесною відзнакою винагороджено унікальну біографічно-есеїстичну студію про Тодося Осьмачку, глибини його родоводу, реалізацію в Осьмаччиній творчості знакових епізодів його долі – книгу „Русалко з

Валентина Коваленко

Куцівських ярів“ і книгу прози, повістей, оповідань „Втеча“.

Володимир Поліщук – голова Черкаської обласної організації Національної спілки письменників України.

НАШ АРХІВ:
www.svoboda-news.com

У Кропивницькому...

(Закінчення зі стор. 12)

лювавши їм очі.

З українського представництва „McDonald's“ надійшла відповідь, компанія відновить зелені насадження. Але вони чомусь жодним чином не згоджуються змінити місце: буквально за сто метрів від Центрального парку є велика порожня ділянка, де ресторану було б навіть зручніше.

Міська влада Кропивницького теж вирішила не наполягати: на початку червня відбудуться громадські слухання з приводу будівництва закладу саме у Центральному парку.

Подарували...

(Закінчення зі стор. 12)

Д. Чижевський, як відомо, дуже любив тварин і, знаючи багато мов, саме з ними розмовляв майже виключно українською.

Завідувача відділом краєзнавства бібліотеки Тетяна Макарова розповіла: „У нас зберігається майже сотня видань з творами Дмитра Чижевського, більше 200 публікацій про нього в газетах і журналах. На сайті книгозбірні у розділі „Наші проекти“ є архів науковця з добіркою праць з життєпису філософа, його науково-літературна спадщина, бібліографія та вебліографія тощо. Та найціннішим зібранням, яким володіє бібліотека, є колекція книг Дмитра Івановича. Наприклад, мімеографічне видання „Літопису дохристиянської Русі-України“, зроблене у Лондоні пів століття тому, емігрантське видання нью-йоркської групи меншовиків „До історії правової течії серед меншовиків“ Григорія Аронсона, шекспірівські сонети в перекладі Ігоря Костецького. Справжній скарб“.

Coverdell Education Savings Account (ESA)

A federal tax-advantaged educational savings program
the Coverdell ESA funds education expenses – not retirement.

- ✓ Allows for after-tax contributions of up to \$2000 per child annually.
- ✓ Interest on contributions grows tax-free.
- ✓ Account must be established before child turns 18. Deposits can be made until age 18.
- ✓ Withdrawals can be made until age 30 for qualified educational expenses.
- ✓ By age 30 unused funds can be transferred to a younger family member's Coverdell account.
- ✓ No annual maintenance fee.
- ✓ If used for qualified education expenses distribution can be tax-free.

Income limits apply.

CURRENT RATE
3.25%

* RATES SUBJECT TO CHANGE. NOT AVAILABLE IN ALL STATES.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • 973-292-9800 • WWW.UNAINC.ORG

INSURING OUR COMMUNITY FOR OVER 125 YEARS!

ПОСТАТІ

Іван Дубинець розповів про Медвинське повстання

Марина Гоголя

Вчений-геолог, громадський діяч, автор книги про Медвинське антибільшовицьке повстання „Горить Медвин“ Іван Дубинець народився 1903 року в містечку Медвин, на півдні Київщини. Його батько належав до товариства „Просвіта“ і ще в часи Російської імперії добирався за книжками українською мовою для місцевого осередку аж до Білої Церкви. Не дивно, що на початку Української революції у Медвині були готові до відновлення української держави і зустріли проголошення УНР з радістю та готовністю битися за Україну.

І. Дубинцю було 16 років, коли у квітні 1919 року почалося Медвинське антибільшовицьке повстання, і коли більшовики його придушили. У 1920 році студент Богуславської вчительської семінарії допомагає повстанцям, стає свідком хоробрости своїх односельців. Він міг опинитися серед тих молодих медвинців, яких „червоні“ взяли в заручники і розстріляли 13 жовтня 1920 року, але через неповноліття, чи через те, що в той час він учився в Богуславі, трагедія оминула його.

Через рік він учителював рідній

медвинській школі й став свідком того, як нова московська влада ліквідувала колишніх повстанців, що піддалися на більшовицьку амнестію. Повстання у селі триває у своїй підпільній фазі до 1922 року.

У часи вчительської праці І. Дубинець захопився археологією, досліджував кургани скитського часу в місцевому лісі Гірчаків. Вирішив вчитися далі і в 1926 році став студентом геології Київського інституту народної освіти (сучасного Київського національного університету ім. Тараса Шевченка). Тут розпочалася його блискуча геологічна кар'єра. Під час експедицій центральної Україною він став очевидцем Голодомору, про що розповів у впорядкованому ним томі „Чорні діла Кремля. Біла книга“ (Дітройт, 1955).

У 1937 році на Донбасі розстріляли молодшого Іванового брата Назара, а в 1938 році в Києві старшого брата Луку.

На початку Другої світової І. Дубина влився в ОУН мельниківців, де змінив своє прізвище на „Дубинець“. Кілька разів його заарештовувало за націоналістичну діяльність гестапо, в 1944 році І. Дубинець поїхав до Австрії, потім до США, де провів свої останні 10 років, займався активною

просвітницькою роботою. Він організував разом із однодумцями інформаційні кампанії та акції в роковини Голодомору, Вінницької трагедії, протести проти депортації втікачів з СРСР назад до „тюрми народів“. Тоді ж вийшли друком його спомини про Медвинське повстання 1920 року „Горить Медвин“ (Нью-Йорк, 1952).

Активну громадсько-політичну діяльність І. Дубинця обірвала раптова смерть 30 січня 1954 року від начебто побутового отруєння газом. Друзі його переконані, що це було вбивство. Похований він на цвинтарі св. Андрія Первозваного у Савт Бавнд-Бруку, Нью-Джерзі. Через рік вийшов другим том „Чорні діла Кремля. Біла книга“ І. Дубинця у співавторстві, свідчення і документи з якого викликали в США новий розголос про Голодомор. Вшановуючи жертв Голодомору, в 1958 році Владика Мстислав відправив Панахиду на могилі дослідника цієї трагедії І. Дубинця і високо оцінив його діяльність для України.

У цьому році освітня ініціатива „Медвин. Повстання“ започаткувала літературний конкурс на пошану видатного громадського діяча, а в 2020 році розробила екскурсійний маршрут місцями Медвинського

Іван Дубинець

повстання, до якого входять і місце, де стояла рідна хата громадського діяча, і приміщення школи, в якій вчився та навчав учнів І. Дубинець. Ці місця позначені інформаційними табличками.

На жаль, у його рідному Медвині покищо немає ні вулиці І. Дубинця, ні пам'ятника йому чи пам'ятного знаку, ні навіть пам'ятника жертвам Голодомору в центрі села (крім дерев'яних хрестів на цвинтарях). Але спільними зусиллями це можна виправити.

Марійка Підгірянкa завжди з читачами

Марія Порох

29 березня цього року виповнилося 140 років від дня народження відомої української дитячої письменниці, членкині Спілки письменників України, педагогині Марії Ленерт-Домбровської, яка ввійшла в літературу під псевдонімом Марійка Підгірянкa. Вона народилася 29 березня 1881 року в сім'ї лісничого у селі Білих Ославах. Батько Омелян Ленерт дістав службове призначення в лісництво села Уторопів Косівського повіту, куди вони переїхали на проживання. Тут здобула початкову освіту, склала екстерном іспити до Коломийської школи, закінчила нічну вчительську семінарію у Львові.

Підпис Марійка Підгірянкa з'явився під першими віршами. Померла 18 травня 1963 року, похована у Львові на Личаківському кладовищі.

Життя і творчість М. Ленерт-Домбровської тісно пов'язане з Косівщиною. Працювала в Рибному разом з чоловіком Августином Домбровським, з яким назавжди пов'язала свою долю. В Рибному народилися їхні сини Остап і Роман, а у Вороні — син Маркіян і дочка Дарія.

В Уторопах також пам'ятають і шанують письменницю. На будинку школи 21 квітня 1991 року встановлено меморіальну дошку на її честь.

Пам'ять про поетесу зберігають музей-кімната Марійки Підгірянки, відкрита в 1991 році в місті Тлумач, на Івано-Франківщині, музей Марійки Підгірянки є у Білих Ославах. Дослідженням біографії письменниці, її зв'язків з Гуцульщиною займається Василь Левицький — лавреат її

Марійка Підгірянкa

Учні Стопчатівського ліцею на „Марійчиних читаннях“ в Білих Ославах

премії, завідувач, науковий працівник музею. В Білих Ославах у 2014 році встановлений пам'ятник Марійці Підгірянці, автором якого є скульптор Володимир Довбенюк.

Українській письменниці встановлено кілька меморіальних дошок на будинках сільських шкіл, її іменем названі вулиці в Івано-Франківську, Калуші, Тлумачі, Надвірній, Коломиї, Косові. В 1991 році її ім'я присвоєно Івано-Франківському театрові ляльок, пластовому куреню. У 1991 році заснована премія ім. Марії Підгірянки в галузі літератури і мистецтва.

Клуб інтелігенції і Союз українок Косівщини бережно ставляться до творчості Марійки Підгірянки, проводять конференції, літературні читання.

Школярі Стопчатівського ліцею Івано-Франківської області кожного року святкують день народження Марійки Підгірянки. Ініціатором таких заходів є педагог-організатор ліцею Ольга Сав'юк. У 2019 році письменниця Аделя Григоруку виїздила зі

школярами початкових класів цього закладу разом з їхнім педагогом-організатором у Музей в Білих Ославах.

Книжки Марійки Підгірянки виходять у світ. У 2009 році видавництво „Нова зоря“ (Івано-Франківськ) випустило об'ємний том „Для України вірно жиймо“, де творчість письменниці представлена з найбільшою повнотою. Книга вийшла за фінансової підтримки сина Маркіяна Домбровського, який жив в Австралії.

До 135-річчя від дня народження поетеси репринтне видання книжечки „Малий Василько“ з малюнками Олени Кульчицької стараннями Музею в Білих Ославах випустило косівське видавництво „Писаний камінь“, директором якого є Михайло Павлюк.

У серпні 2017 року в львівському видавництві „Тиса“ вийшла казка Марійки Підгірянки „Кравчиня Маруся“ за кошти Василя Левицького. Повноколірне видання проілюстрував художник Антон Григоруку, редактор Аделя Григоруку, дизайн і верстка Юрія Пороха.

KULINSKI MEMORIALS

809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835

Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027

KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Боївки ОУН...

(Закінчення зі стор. 6)

Активно працювали оунівські групи в Умані, Чигирині, Тальному, Ладижинці і Бабанці. Було створено підпільні осередки в Смілі, Макіївці, Маньківці, Іванках, Тальному, Поташі, Золотоноші, в Катеринополі, Монастирищенському районі.

У Тальному націоналістичне підпілля очолював районний провідник ОУН „Сихар“, який підпорядковувався окружному провіднику Уманщини Олексієві Губарю („Запорожцю“). Краєзнавець із Кам'янки Олександр Ветров розповів про те, що в цьому місті районним провідником ОУН був Лисенко (колишній радянський авіатор, що потрапив у полон).

У Корсуні теж був окружний провід ОУН. До його створення долучилися члени похідної групи з Західної України Дрель та Гаранчук, яких німці розстріляли в Києві в Бабиному Яру в липні 1943 року. Провокатори видали гестапівцям і корсунських учителів П. Марценюка, Ю. Бойка, О. Прудченка, юнаків І. Змієвського, О. Топчія, П. Янчевського, а також ще більше сотні членів націоналістичного підпілля. Більшість з них загинула в Різаному яру під Корсунем та в концтаборах Німеччини. Німці казали, що ці люди належали до ОУН, це підтверджували місцеві жителі. Натомість після війни радянська влада проголосила, що ці люди належали до комуністичного підпілля „Комітет-103“.

Як бачимо, боротися за незалежну Україну ОУН доводилося з двома тоталітарними режимами. Не дивно, що вже, по суті, після війни в березні 1945 року в районі Тальнівського лісництва при зіткненні бойової групи ОУН під командуванням Мирона Садовського з чекістами одного з них було знищено.

До кінця 1940-их років діяла бойовка ОУН і УПА під проводом „Дніпровського“ в Ротмістрівському районі.

Місцеве населення переважно підтримувало борців за вільну Україну. Історик Юрій Щур повідомляє, що 10 травня 1952 року була заарештована Явдоха Свиляр, жителька села Городецьке Уманського району, яка у 1951-1952 роках надавала житло учасникам боївки ОУН, збирала необхідну інформацію. Також були заарештовані жителі Городецького Мефо-

дій, Соломія, Марія та Іван Яценки. Ця родина допомагала боївці з літа 1951 року, надавала укриття, допомагала продуктами, зберігала літературу й особисті речі підпільників. Іван Яценко, за завданням підпілля, 15 квітня 1952 року поширив листівки ОУН у Києві.

Деінде люди, не маючи виходу на ОУН, самі гуртувалися в бойові організації. Подібну створив 1946 року житель села Ташлика, що на Смілянщині, Дмитро Корпань. Його антирадянська підпільна група налічувала вісім осіб. Найстаршому її членові виповнилося на той час 24 роки, а наймолодшому – лише 16. Д. Корпань планував здійснювати диверсійно-терористичні акти, які, за його задумом, повинні були підготувати український народ до повстання за незалежну Україну. Під час рейду тодішніми Ротмістрівським, Кам'янським та Златопільським районами з 30 липня по 27 серпня 1946 року учасники групи здійснили шість таких актів. 30 липня 1946 року вчинено напад на село Катеринівку Кам'янського району, під час якого було поранено голову колгоспу та спалено його будинок. В ніч з 4 на 5 серпня 1946 року здійснено напад на склад зброї Ротмістрівського військового комісаріату, де захоплено один навчальний автомат, дві гвинтівки і 100 рушничних патронів. У ніч з 24 на 25 серпня 1946 року вчинено напад на село Пастирське Златопільського району Кіровоградської області, де спалено будівлю сільської ради і контори колгоспу. На місці своїх дій повстанці залишили листівку: „Громадяни! Тут був і діяв загін ім. Чорноти. Загін бореться за волю і незалежність українського народу. Хай живе вільна Україна! Смерть комунізму! Чорнотівці“. Вранці того ж дня між станціями Сердюківка і Капітанівка загін з допомогою протитанкової гранати підірвав залізничну колію.

У вересні того ж року члени диверсійно-терористичної групи були заарештовані органами МГБ. У листопаді в Києві відбулося закрите судове засідання військового трибуналу Міністерства внутрішніх справ Київської області, який виніс чотирьом учасникам групи смертний вирок.

Зерно, посіяне відомими і безіменними борцями за волю України, дало нові гарні сходи. І так буде й далі, бо боротьба триває.

СПОМИН

Малганов був великим артистом

Дорогий і невіджалуваний старший мій друг Славко Малганов дійсно для мене незабутній і таким залишиться як довго я житиму. Надзвичайно порядна, чесна, добра і лагідна людина з великим талантом актора, і не меншим серцем українця-киянина. Ходяча читанка та звуковий запис українських віршів та споминів про Київ. Пам'ять – просто дивовижна навіть у старшому віці.

Запізнав я його ще в половині 1990-их років завдяки спільному дружові кінорежисерові Олесеві Янчуку. Дружили ми в більшості, на жаль, на віддалі до його відходу у вічність, однак майже кожний мій приїзд у Київ був нагодою для зустрічі.

Пригадую найкраще його читання віршів наших поетів, а між ними Василя Симоненка, а також спогади про місто Київ від часів великих репресій, радянської влади до щасливих днів незалежності. Зустрічалися ми у Києві переважно у Будинку кіно, але також по кав'ярнях, на його дачі біля Києва, на риболовлі, мандрували одного дня також від однієї виборчої дільниці до другої по селах і містечках Київської області, коли я був міжнародним спостерігачем, а він мені допомагав.

Станіслав Малганов був великим українським народним артистом, зокрема українського кіно. Палітра його артистичної творчості була дуже багата.

Він народився в родині репресованого вчителя 15 квітня 1935 року. Закінчив акторський факультет Київського державного інституту театрального мистецтва ім. Івана Карпенка-Карого (1958). Відійшов у вічність 25 січня 2021 року на 86-му

Св. п. Станіслав Малганов

році життя. Залишив по собі дочку, зятя і внуків, а також чимало друзів і подруг. Його дружина Анджела померла раніше.

Він не був політичною людиною, але палко любив Україну і свій Київ, як мала дитина. Останнього разу ми зустрічалися у Києві в жовтні 2019 року. Пізніше говорив я з ним з нагоди його уродин телефоном 15 квітня 2020 року. Славко оповідав про свої пляни на жовтень 2020 року влаштувати мистецьке читання віршів. Я обіцяв приїхати, але пандемія унеможливила його імпрезу і мій приїзд. Згадуватиму його при кожному приїзді на рідну землю, а коли почую вірш В. Симоненка у виконанні когось іншого, скажу хіба добре, але це не наш Славко.

Аскольд С. Лозинський
Нью-Йорк

LYTWIN & LYTWIN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS
Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OKSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 908-872-2192
email: stankouna@optimum.net

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

VARSHAVSKY MONUMENTS
1152 Route 10 West, Suite N, Randolph, NJ 07869
862-219-5344
E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — **МАВЗОЛЕЇ**
Великий вибір граніту • Індивідуальний дизайн
Гравірування на граніті • Керамічні фотографії на пам'ятники
Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

MONUMENTS

Oblast Memorials Co.
PO Box 746, Chester, NY 10918
Tel : 845-469-4247
Custom Designed Quality Monuments
Serving NY/NJ/CT Cemeteries
e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com
web site: www.oblastmemorials.com
BILIBGUAL HOME APPOINTMENTS

Шановні читачі! Жалібні повідомлення з приводу відходу своїх близьких і друзів просимо висилати на електронну адресу відділу оголошень „Свободи“: advertising@ukrweekly.com

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

0.85% APY*

**Ваші заощадження зростають
на Money Market рахунках!**

*Обслуговуємо членів кредитівки та українську
групаду з 1951 року!!*

*Пропонуємо кредити, депозити та картки Visa
за найкращими відсотковими ставками!*

**APY-Annual Percentage Yield is calculated on the assumption that dividends remain on deposit.
Interest compounded daily, posted monthly. Minimum to open and maintain MMA is \$2,500.00.
Up to six withdrawals per month allowed. Minimal withdrawal amount—\$500.
Rates are effective 3/1/2021*

MAIN OFFICE:
108 Second Ave
New York, NY 10003
Tel: (212) 473-7310
Fax: (212) 473-3251

KERHONKSON:
6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

UNIONDALE:
226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

ASTORIA:
32-01 31st Avenue
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

LINDENHURST:
225 N 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org